

**Η**

**ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

**5ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ**

Συνήλθε στην έδρα της στις 30 Δεκεμβρίου 2022, με την εξής σύνθεση: Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Πρόεδρος, Μιχαήλ Οικονόμου-Εισηγητής και Μαρία Βύρρα, Μέλη Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Για να εξετάσει: την από 21.11.2022 προδικαστική προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1654/24.11.2022 της προσφεύγουσας εταιρείας με την επωνυμία «... ...», (εφ'εξής «προσφεύγουσα») που εδρεύει στις Αχαρνές Αττικής, Λεωφ. Κωνσταντινουπόλεως, αρ, ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της Περιφέρειας ...(εφ'εξής «αναθέτουσα Αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται, και

Της πρώτης παρεμβαίνουσας εταιρείας, με την επωνυμία «... ...», όπως νόμιμα εκπροσωπείται,

Της δεύτερης παρεμβαίνουσας εταιρείας, με την επωνυμία «... ... ΑΤΕ.», όπως αυτή νόμιμα εκπροσωπείται,

Της τρίτης παρεμβαίνουσας, με την επωνυμία «... ΑΤΕ», όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη με αριθμό 1398/2022 απόφαση της Ο.Ε. της αναθέτουσας Αρχής, επί τω τέλει ανάδειξης της ίδιας ως προσωρινής αναδόχου.

Με την πρώτη παρέμβαση, η πρώτη παρεμβαίνουσα, «... ...», επιδιώκει την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής και τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης, ενώ η δεύτερη παρεμβαίνουσα, «... ... ΑΤΕ.», επιδιώκει την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής και τη διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης κατά το μέρος που αφορά στην προσφορά της, τα αυτά δε επιδιώκει και η τρίτη παρεμβαίνουσα.

**Η συζήτηση άρχισε, αφού το Κλιμάκιο άκουσε τον εισηγητή,**

**Μελέτησε τα σχετικά έγγραφα**

**Σκέφθηκε κατά το Νόμο**

1.Επειδή, η Περιφέρεια ..., δια της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της Π.Ε. ..., με διακήρυξη ανοικτού δημόσιου ηλεκτρονικού διαγωνισμού, που αναρτήθηκε στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. και έλαβε αριθμό ΑΔΑΜ ... 2022-07-01 προκήρυξε την επιλογή αναδόχου εκτέλεσης του έργου με τίτλο «Συντήρηση - Αποκατάσταση υφιστάμενων αντιπλημμυρικών έργων και καθαρισμοί ρεμάτων ... 2020- 2022», εκτιμώμενης αξίας 7.741.935,48 €, πλέον ΦΠΑ, και κάλεσε τους οικονομικούς φορείς που πληρούσαν τις τασσόμενες από το νόμο και τη διακήρυξη τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις συμμετοχής να υποβάλουν φάκελλο προσφοράς. Ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ορίσθηκε αυτό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή), και ως καταληκτικός χρόνος υποβολής των προσφορών η 5.8.2022 (άρθρα 14 και 18 της διακήρυξης). Στον διαγωνισμό που διενεργήθηκε υπέβαλαν προσφορά δώδεκα (12) διαγωνιζόμενοι οικονομικοί φορείς, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, ως πληρούσα το σύνολο των τασσόμενων τυπικών και ουσιαστικών προϋποθέσεων συμμετοχής. Η Επιτροπή Διαγωνισμού προέβη στην ηλεκτρονική αποσφράγιση των προσφορών των διαγωνιζομένων, ήτοι των υποφακέλλων «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» και «Οικονομική Προσφορά», και στη σύνταξη καταλόγου μει...ίας, τον οποίο και ανήρτησε στον ιστότοπο διαγωνισμού, κατατάσσοντας στην πρώτη θέση την προσφορά της εταιρείας «B.... ΑΤΕ» με προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης 59,08%, στην δεύτερη θέση την προσφορά της εταιρείας «... ... ΑΤΕ» με προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης 58,84%, στην τρίτη θέση την προσφορά της εταιρείας «... ... ΑΤΕ», με προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης 51,92%, στην τέταρτη θέση την προσφορά της εταιρείας «... ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ» με προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης 51,92% και στην πέμπτη θέση την προσφορά της προσφεύγουσας με προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης 47,08%. Ακολούθως, η Επιτροπή Διαγωνισμού προέβη στον πλήρη έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής του άρθρου 24.2 της διακήρυξης και έκρινε παραδεκτές τις προσφορές και των δώδεκα (12) διαγωνιζομένων. Η Επιτροπή Διαγωνισμού ενημέρωσε την αναθέτουσα Αρχή, ότι θα πρέπει να κινηθεί η διαδικασία του άρθρου 4.1.η της διακήρυξης και του άρθρου 88 του Ν.4412/2016, δεδομένου ότι τα ποσοστά εκπτώσεως των τεσσάρων πρώτων, σε σειρά μει...ίας, διαγωνιζομένων είχαν απόκλιση μεγαλύτερη των δέκα (10) ποσοστιαίων

μονάδων από το μέσο όρο των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών, που είχε καθορισθεί σε 38,90%. Με το από 12.8.2022 έγγραφο της αναθέτουσας Αρχής κλήθηκαν οι άνω διαγωνιζόμενοι, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση, να προβούν στην αιτιολόγηση των κατά τεκμήριο ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών τους. Στην πρόσκληση της αναθέτουσας Αρχής ανταποκρίθηκαν και οι τέσσερις (4) διαγωνιζόμενοι υποβάλλοντας, εμπροθέσμως και ηλεκτρονικώς μέσω Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., τις αιτιολογήσεις που τους ζητήθηκαν. Η Επιτροπή Διαγωνισμού έλεγξε τις υποβληθείσες αιτιολογήσεις, έκρινε αυτές πλήρεις και επαρκείς και με το 1<sup>ο</sup> Πρακτικό της εισηγήθηκε προς την Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας ...την αποδοχή των αιτιολογήσεων και την ανάδειξη της εταιρείας «Β. ... ΑΤΕ» ως προσωρινής αναδόχου. Η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας ..., στην οποία και διαβιβάσθηκε το άνω πρακτικό με την υπ' αριθμ. 1398/2022 απόφασή της, το ενέκρινε και ανέδειξε την άνω εταιρεία προσωρινό ανάδοχο, με ποσοστό έκπτωσης 59,08%. Αντίγραφο της ως άνω απόφασης κοινοποιήθηκε μέσω Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 01.11.2022 και των αιτιολογήσεων των διαγωνιζομένων στις 11.11.2022, οπότε και έλαβε η προσφεύγουσα πλήρη γνώση της ως άνω αποφάσεως. Εν όψει των ανωτέρω, η τελευταία, ως διαγωνιζόμενη εταιρεία, η προσφορά της οποίας έχει κριθεί παραδεκτή και καταταγεί στην πέμπτη (5η) θέση σε σειρά μει...ίας νομοτύπως και εμπροθέσμως, ασκεί την εξεταζόμενη προσφυγή και αιτείται την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης, σύμφωνα με το άρθρο 361 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, το άρθρο 4 παρ. 1 περ. α) και το άρθρο 8 παρ. 3 του Π.Δ. 39/2017.

2. Επειδή, η υπό εξέταση προσφυγή, εν όψει του αντικειμένου του διαγωνισμού, της συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης, σύμφωνα με το άρθρο 345 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2017, καθώς και του χρόνου δημοσίευσης της Διακήρυξης, σύμφωνα με τα άρθρα 5 περ. β), 61 παρ. 1, 376 και 379 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016 και στην καθ' ύλην και κατά χρόνο αρμοδιότητα της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ.

3. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί νόμιμο επαράβολο σύμφωνα με το άρθρο 363 του ν. 4412/2016 και άρθρο 5 του ΠΔ 39/2017, ύψους ευρώ 15.000 (βλ. α) Παράβολο με αριθμό ... παράβολο,

ποσού 15.000,00 € και τραπεζική απόδειξη εξόφλησης του, β) Αποδεικτικό ηλεκτρονικής καταβολής της Τράπεζας προς εξόφληση του ανωτέρω παραβόλου, γ) εκτύπωση από την ιστοσελίδα της ΓΓΠΣ, όπου το παράβολο φέρεται ως «δεσμευμένο»).

4. Επειδή, μετ' εννόμου συμφέροντος ασκήθηκε κατ' αρχήν η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή, κατά το μέρος που στρέφεται κατά της προσβαλλόμενης ως προς την αποδοχή της προσφοράς του συνόλου των παρεμβαινουσών, επιδιώκοντας, εν τοις πράγμασι, την ανάδειξη της ίδιας ως προσωρινής αναδόχου.

5. Επειδή, η αναθέτουσα Αρχή προέβη σε κοινοποίηση της ως άνω προσφυγής προς όλους τους συμμετέχοντες, μέσω του συστήματος επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 περ. α) του Π.Δ. 39/2017, στις 22.11.2022. Συνεπώς, η από 29/11/2022 παρέμβαση της «... ..» επί της υπό κρίση προσφυγής έχει ασκηθεί εμπροθέσμως, δια καταθέσεως μετά των συνημμένων εγγράφων στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, κοινοποιήθηκε, δε, από την ίδια την παρεμβαίνουσα στην ΕΑΔΗΣΥ με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αυθημερόν και στην ενδιαφερόμενη προσφεύγουσα μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. Περαιτέρω, ασκείται η ως άνω παρέμβαση μετ' εννόμου συμφέροντος, επιδιώκοντας τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης, κατά το μέρος που με αυτήν έγινε δεκτή η προσφορά της ανωτέρω παρεμβαίνουσας. Αντιστοίχως, εμπροθέσμως ασκήθηκε η από 01/12/2022 παρέμβαση της «... .. ΑΤΕ.», με κατάθεση μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., από οικονομικό φορέα, με έννομο συμφέρον, ο οποίος επιδιώκει την διατήρηση της προσβαλλόμενης, όσον αφορά στην προσφορά του που κρίθηκε παραδεκτή, όπως επίσης και η από 05/12/2022 τρίτη παρέμβαση δοθέντος του εξαιρετέου των ημερών (Σάββατο και Κυριακή) 03 και 04/12/2022.

6. Επειδή, η αναθέτουσα Αρχή με το από 07.12.2022 έγγραφό της υπέβαλε τις απόψεις της επί των υπό εξέταση προσφυγών. Επίσης, η αναθέτουσα Αρχή κοινοποίησε τις απόψεις της αυθημερόν στους προσφεύγοντες, μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού. Επί των εν λόγω απόψεων της αναθέτουσας Αρχής

και παρεμβάσεων, η προσφεύγουσα υπέβαλε, μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, το από 12/12/2022 υπόμνημα.

7. Επειδή, η προσφεύγουσα αναφέρει με την προσφυγή της τα εξής: «Στην παρούσα περίπτωση η αμοιβή τουλάχιστον του εργοδηγού, όπως έχει υπολογιστεί από την εταιρία «B. ... ΑΤΕ», παραβιάζει ευθέως την εργατική νομοθεσία και τα όρια του κατώτατου μισθού. Με την υπ' αριθμ. 38866/2022 (ΦΕΚ Β/21.4.2022) απόφαση ο κατώτατος μισθός από 1.5.2022 για τους υπαλλήλους ορίσθηκε σε 713,00 € μικτά. Εάν στο ποσό αυτό προσθέσουμε τις εργοδοτικές εισφορές που ανέρχονται σε 25,44% ο μηνιαίος μισθός ανέρχεται σε  $713,00 \times 1,2544 = 894,39$  €. Πολλαπλασιάζοντας το ποσό αυτό επί 14 μήνες οι ετήσιες απολαβές του εργαζομένου, συμπεριλαμβανομένων των επιδομάτων εορτών και αδείας, ανέρχονται σε  $894,39 \times 14 \text{ μήνες} = 12.521,42$  €. Προκειμένου να γίνει η αναγωγή σε μηνιαίες απολαβές θα πρέπει το ποσό αυτό να διαιρεθεί με τους 11 μήνες που πραγματικά εργάζεται ο εργαζόμενος (αφαιρείται ο μήνας της αδείας). Επομένως το ορθά υπολογισμένο μηνιαίο κόστος του έργου είναι  $12.521,42 \div 11 \text{ οι μήνες} = 1.138,31$  €, αντί του ποσού των 948,27 € που αναφέρει η εταιρία στην αιτιολόγησή της. Αποδεικνύεται πέραν πάσης αμφιβολίας ότι η αιτιολόγηση της εταιρίας «B. ... ΑΤΕ» παραβιάζει την εργατική νομοθεσία και είναι εξ' αυτού και μόνο του λόγου άνευ ετέρου απορριπτέα. Σε κάθε περίπτωση επισημαίνουμε ότι η επιβάρυνση της προσφοράς της άνω εταιρίας μόνο για τον εργοδηγό ανέρχεται σε  $6.841,44$  € ( $1.138,31 \div 948,27$ )  $\times 36 \text{ μήνες} = 6.841,44$  €. Η προσφεύγουσα εταιρία στην αιτιολόγηση που υπέβαλε δεν έχει συμπεριλάβει κατά ευθεία παράβαση των τευχών δημοπράτησης και του νόμου κόστος για τον τεχνικό ασφαλείας που υποχρεωτικά προβλέπεται στο έργο. Στους υπολογισμούς της η προσφέρουσα εταιρία έχει συμπεριλάβει κόστος εγγυητικής επιστολής μόνο για 36 μήνες που είναι ο χρόνος εκτέλεσης του έργου παραλείποντας να υπολογίσει κόστος και για την περίοδο καλής εκτέλεσης και για το χρόνο υποχρεωτικής συντήρησης. Ο ορθός υπολογισμός του κόστους της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης έχει ως εξής:  $387.096,77 \times 0,4\% \times 1 \text{ τρίμηνο} = 1.548,39$  €. Για του επόμενους 12 μήνες, ήτοι 15 μήνες - 3 μήνες, που είναι ο χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης ο υπολογισμός έχει ως εξής:  $30\% \times 387.096,77 \times 0,4\% \times 4 \text{ τρίμηνα} =$

1.858,06 €. Ήτοι συνολικά η επιβάρυνση της προσφοράς της εταιρίας «B. ... ΑΤΕ» για τον άνω λόγο ανέρχεται σε 3.406,45 € ( $1.548,39 \text{ €} + 1.858,06 \text{ €}$ ). Η προσφέρουσα εταιρία στην αιτιολόγησή της δεν έχει υπολογίσει το σύνολο των κρατήσεων που προβλέπονται στο άρθρο 8 της διακήρυξης. Έτσι θα πρέπει να υπολογιστούν επιπλέον κράτηση ύψους 0,07% υπέρ των λειτουργικών αναγκών της ενιαίας αρχής δημοσίων συμβάσεων ήτοι  $[0,07\% \times 2.580.868,69\text{€} =] 1.806,61\text{€}$ . κράτηση ύψους 0,06% των λειτουργικών αναγκών της αρχής εξέτασης προδικαστικών προσφυγών ήτοι  $[0,06\% \times 2.580.868,69\text{€} =] 1.548,52\text{€}$  και κράτηση ύψους 0,02% υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του Ο.Π.Σ. Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ ήτοι  $[0,02\% \times 2.580.868,69\text{€}] = 516,17\text{€}$ . Το σύνολο της επιβάρυνσης είναι 3.871,30€. Η προσφέρουσα εταιρία στην αιτιολόγησή της αναφέρει ότι οι ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται με ποσοστό 2,45%. Ο ισχυρισμός αυτός είναι απορριπτέος καθώς οι ασφαλιστικές εισφορές για παρόμοιας φύσεως έργα ανέρχονται σε ποσοστό 3,81%. Έτσι ο ορθός υπολογισμός των ασφαλιστικών εισφορών έχει ως εξής:  $3,81\% \times 0,78934 \times 2.580.868,69 \text{ €} = 74.666,74 \text{ €}$  και όχι 51.918,40 € που έχει εσφαλμένα υπολογίσει η προσφέρουσα «B. ... ΑΤΕ». Συνεπώς η επιβάρυνση της προσφοράς της άνω εταιρίας εξ αυτού του λόγου ανέρχεται σε 22.748,34 € ( $74.666,74 - 51.918,40$ ). Η προσφέρουσα εταιρία στην αιτιολόγηση που υπέβαλε έχει παραλείψει συγκεκριμένα κόστη που προβλέπονται στην εγκύκλιο 9/2017, χωρίς να αναφέρει τους λόγους για τους οποίους το έργο δεν υπόκειται στις δαπάνες αυτές και δεν επιβαρύνεται η προσφορά της με τα σχετικά κόστη. Συγκεκριμένα: Δεν έχει υπολογιστεί κόστος για δαπάνες επισκόπησης μελετών του έργου και δαπάνες συμπλήρωσης των ΣΑΥ/ΦΑΥ το οποίο βάσει της εγκυκλίου 9/25-4-2017 του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών ανέρχεται σε  $0,30\% \times 5.345.189,55\text{€} = 16.035,57\text{€}$ . Εκτίμηση επισφαλών γενικών εξόδων πάσης φύσης και οι δαπάνες δημοσιοποίησης των στοιχείων του έργου το οποίο βάσει της εγκυκλίου 9/25-4-2017 του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών ανέρχεται σε  $0,70\% \times 5.345.189,55\text{€} = 37.416,33\text{€}$ . Η ενδεχόμενη νομική υποστήριξη  $0,06\% \times 5.345.189,55\text{€} = 3.207,11\text{€}$ . Δαπάνη για τη συντήρηση του έργου βάσει της ίδιας εγκυκλίου  $0,25\% \times 5.345.189,55\text{€} = 13.362,97\text{€}$ . Τα έξοδα του γραφείου ομοίως βάσει της ίδιας εγκυκλίου  $2,20\% \times 5.345.189,55\text{€} = 117.594,17\text{€}$ , αφαιρούμενα τα υπολογισμένα γενικά έξοδα

### Αριθμός απόφασης:36/2023

6.000,00€, η επιβάρυνση που προκύπτει είναι  $117.594,17€ - 6.000,00€ = 111.594,17 €$ . Βάσει, των ανωτέρω αναφερομένων η επιβάρυνση της προσφοράς της εταιρίας «B. ... ΑΤΕ» μόνο από το έμμεσο κόστος του έργου ανέρχεται σε  $218.483,68 € (6.841,44 € + 3.406,45 € + 3.871,30 € + 22.748,34 € + 16.035,57 € + 37.416,33 € + 3.207,11 € + 13.362,97 € + 111.594,17 €)$ . Ως προς το άμεσο κόστος του έργου. Για το άρθρο 1 «Μηνιαία αποζημίωση περιπολιών διενέργειας τεχνικής επιθεώρησης» η προσφέρουσα αναφέρει ότι θα διανυθούν 600km ανά μήνα και ότι αυτή η εργασία μπορεί δήθεν να εκτελεσθεί σε μία ημέρα. Ο ισχυρισμός αυτός της προσφέρουσας αντιβαίνει κάθε έννοια λογικής. Δεν είναι εφικτό σε μία μέρα να καλυφθεί η απόσταση των 600km και να γίνει ταυτόχρονα και η επιθεώρηση των ρεμάτων. Επιπροσθέτως θα πρέπει να υπάρχουν δυο υπάλληλοι ο ένας οδηγός του οχήματος της εταιρείας και ο άλλος που θα κάνει την επιτήρηση. Επιπλέον το κόστος του συγκεκριμένου υπαλλήλου σύμφωνα με τις μισθοδοτικές αναλύσεις είναι 1.186,40€ αλλά ανάγοντας στο ποσό αυτό τα δώρα και τις άδειες το κόστος αυτό διαμορφώνεται στα  $[1.186,40€/μήνα \times 14μήνες / 11 μήνες εργασίας] 1.509,96€$ . Μια απολύτως συντηρητική εκτίμηση για τη διάρκεια της επιθεώρησης είναι τουλάχιστον 5 μέρες. Επομένως το κόστος των εργαζομένων διαμορφώνεται σε  $[2 \times 1.509,96€ \times 5ημέρες / 25ημέρες =] 603,99€$ , και το κόστος χρήσης οχήματος θα είναι  $279/30ημέρες \times 5ημέρες = 46,50€$ . Επομένως το κόστος της επιθεώρησης/ανά μήνα διαμορφώνεται στα 41,47€ (δαπάνη πετρελαιο) + 603,99€ (κόστος υπαλλήλων) + 46,50€(κόστος χρήσης οχήματος) = 691,96€ έναντι 248,23€. Άρα η συνολική επιβάρυνση είναι  $(691,96€ - 248,23€) \times 51 μήνες = 22.630,23€$  Ο οικονομικός φορέας στο σύνολο των άρθρων στα οποία χρησιμοποιεί *dumper*, έχει υπολογίσει υπερβολικές ποσότητες μεταφερόμενου υλικού. Συγκεκριμένα θέτει ότι το μεταφερόμενο υλικό από ένα μόνο *dumper* είναι 2.252,80m<sup>3</sup>, όταν η χωρητικότητά του είναι 35m<sup>3</sup>. Αυτό σημαίνει ότι σε μια μέρα εκτελεί συνολικά τα οποία είναι υπερβολικό και εκτός της κοινής λογικής. Έστω ότι οι μεταφορές γίνονται σε απόσταση 5km (ως υπολογίζεται από το τιμολόγιο της Υπηρεσίας), τότε με μέση ταχύτητα 30km/h -λαμβάνοντας υπ' όψη τις τοπικές συνθήκες του έργου (κίνηση εντός κοίτης ποταμού), κίνηση εντός εργοταξίου, και την μέγιστη ταχύτητα που μπορεί να αναπτύξει το συγκεκριμένο όχημα (62 km/h) - το *dumper* μπορεί να διανύσει τα 5km σε 4min ο χρόνος

## Αριθμός απόφασης:36/2023

φορτοεκφόρτωσης, ο χρόνος που απαιτείται για να ολοκληρωθεί η εργασία είναι  $[10\text{min}(\text{μεταφορά από το τόπο του έργου}) + 10\text{min}(\text{επιστροφή στον τόπο του έργου}) + 4\text{min}(\text{φορτοεκφορτώσεις})] = 24\text{min}$ . Σε ένα δωρο που θεωρεί ο οικονομικός φορέας ότι λειτουργεί το *Dumper*, τα δρομολόγια που μπορεί τελικώς να εκτελέσει είναι  $[(8\text{ώρες} \times 60\text{λεπτα})/24\text{min} = 20\text{δρομολόγια}$  και όχι 64 που υποστηρίζει ο οικονομικός φορέας.» Ο οικονομικός φορέας αναφέρει ότι διαθέτει ιδιόκτητο κόσκινο. Ωστόσο ακόμα και αν ισχύει ο συγκεκριμένος ισχυρισμός το κόσκινο έχει έξοδα λειτουργίας. Καθώς δεν δίνεται από το φορέα κανένα στοιχείο υποθέτουμε ότι τα λειτουργικά του έξοδα είναι όσα και του οικονομικού φορέα ... ΓΙΑΤΡΩΝ ο οποίος παρουσιάζει κόστος  $323,00\text{€}/1.487,50\text{m}^3 = 0.21\text{€/m}^3$ . Άρθρο 7 : Προμήθεια δανείων, συνήθη δάνεια υλικών κατηγορίας E2 έως E3. Με βάση την ανάλυση που παρουσιάστηκε ανωτέρω ένα *dumper* μπορεί σε μια μέρα να μεταφέρει τελικώς  $35,20\text{m}^3/\text{δρομολόγιο} \times 20 \text{δρομολόγια} = 704,00\text{m}^3$ . Επιπροσθέτως εφόσον δεν είναι εξασφαλισμένα και κοστολογημένα άλλα μεταφορικά μέσα θα πρέπει και η απόδοση του εκσκαφέα να περιοριστεί σε  $704,00\text{m}^3$ . Επομένως το κόστος θα είναι  $[600,00\text{€} (\text{κόστος εκσκαφέα}) + 400,00\text{€} (\text{κόστος dumper})]/704,00\text{m}^3$  (συνεργείου) =  $1,42\text{€/m}^3$ . Η επιβάρυνση που προκύπτει είναι  $56.000,00\text{m}^3 \times (1,42 - 0,31)\text{€/m}^3 = 62.160,00$  • Άρθρο 8: Προμήθεια δανείων, δάνεια θραυστών επίλεκτων υλικών δανειοθαλάμων κατηγορίας E4. Καταρχήν, στη συγκεκριμένη εργασία θα πρέπει να υπολογιστεί κόστος κόσκινου έστω  $0,21\text{€/m}^3$ , θα πρέπει να υπολογιστούν 2 φορτωτές καθώς ο ένας τροφοδοτεί το κόσκινο και ο άλλος φορτώνει το παραγόμενο υλικό. Επιπρόσθετα θα πρέπει, ως ανωτέρω να αναπροσαρμοστεί η απόδοση του συνεργείου σύμφωνα με τα διατιθέμενα φορητά. Άρα το κόστος θα είναι  $[600,00\text{€} (\text{κόστος εκσκαφέα}) + 400,00\text{€} (\text{κόστος dumper}) + 2 \text{φορτωτές} \times 320,00\text{€}]/704,00\text{m}^3$  {απόδοση συνεργείου} =  $2,32\text{€/m}^3$ . Αν προσθέσουμε σε αυτά και το κόστος του κόσκινου η δαπάνη θα είναι  $2,32\text{€/m}^3 + 0,21\text{€/m}^3 = 2.53\text{€/m}^3$ . Τίθεται ως προϋπολογισμός και η επιβάρυνση θα είναι  $(2,35 - 0,54)\text{€/m}^3 \times 46.400\text{m}^3 = 83.984,00\text{€}$ . Άρθρο 10 : Εκσκαφές τάφρων ή διωρύγων αρδευτικών ή αποστραγγιστικών δικτύων σε εδάφη γαιώδη - ημιβραχώδη. Με βάση την ανάλυση που παρουσιάστηκε ανωτέρω ένα *dumper* μπορεί σε μια μέρα να μεταφέρει τελικώς  $35,20\text{m}^3/\text{δρομολόγιο} \times 20 \text{δρομολόγια} = 704,00\text{m}^3$ . Επιπροσθέτως εφόσον δεν

### Αριθμός απόφασης:36/2023

είναι εξασφαλισμένα και κοστολογημένα άλλα μεταφορικά μέσα θα πρέπει και η απόδοση του εκσκαφέα να περιοριστεί σε 704,00m<sup>3</sup>. Η επιβάρυνση που προκύπτει είναι 21.000,00m<sup>3</sup> χ (1,02-0,51)€/m<sup>3</sup> = 10.710,00€. Άρθρο 12 : Εκβαθύνσεις - διαπλατύνσεις κοιτών ποταμών και ρεμάτων με χρήση εξοπλισμού με τη φόρτωση των προϊόντων επί αυτοκινήτου και τη μεταφορά και απόρριψη σε οποιαδήποτε απόσταση Σύμφωνα με τη περιγραφή του συγκεκριμένου άρθρου η επιμέτρηση είναι «...επί αυτοκινήτου, με αναγωγή σε συμπυκνωμένο όγκο δια διαφέσεως με τον συμβατικό συντελεστή επιπλήσματος.». Επομένως το μεταφορικό έργο για το συγκεκριμένο άρθρο υπολογίζεται ως εξής: Το κάθε dumper μπορεί να μεταφέρει 35,2m<sup>3</sup> (χωρητικότητα κάδου)/1,25 (επίπλησμα) = 28,16m<sup>3</sup>/δρομολόγιο Με βάση την ανάλυση που παρουσιάστηκε ανωτέρω ένα dumper μπορεί σε μια μέρα να μεταφέρει τελικώς 28,16m<sup>3</sup>/δρομολόγιο χ 20 δρομολόγια = 563,20m<sup>3</sup>. Επιπροσθέτως εφόσον δεν είναι εξασφαλισμένα και κοστολογημένα άλλα μεταφορικά μέσα θα πρέπει και η απόδοση του υπόλοιπου συνεργείου να περιοριστεί σε 563,20m<sup>3</sup>. Επομένως το κόστος θα είναι [600,00€(κόστος εκσκαφέα)+560,00€ (κόστος προωθητήρα) + 400,00€ (κόστος dumper)]/563,20m<sup>3</sup> = 2,76€/m<sup>3</sup>. Τίθεται ως προϋπολογισμός και η επιβάρυνση θα είναι (1,76€/m<sup>3</sup> - 0.38€/m<sup>3</sup>) χ 536.000,00m<sup>3</sup> = 739.680,00€. • Άρθρο 16 : Καθαρισμοί κοιτών ποταμών ή ρεμάτων από φερτά υλικά ή απορρίμματα με τη φόρτωση των προϊόντων επί αυτοκινήτου και την μεταφορά στον χώρο απόθεσης. Με βάση την ανάλυση που παρουσιάστηκε ανωτέρω ένα dumper μπορεί σε μια μέρα να μεταφέρει τελικώς 35,20 m<sup>3</sup>/δρομολόγιο χ 20 δρομολόγια = 704,00 m<sup>3</sup>. Επιπροσθέτως εφόσον δεν είναι εξασφαλισμένα άλλα μεταφορικά μέσα θα πρέπει και η απόδοση του εκσκαφέα να περιοριστεί σε 704,00 m<sup>3</sup>. Επομένως το κόστος θα είναι [320,00€ (κόστος εκσκαφέα) +400,00€ (κόστος dumper )]/704,00m<sup>3</sup> (απόδοση συνεργείου) - 1,02€/m<sup>3</sup>. Η επιβάρυνση που προκύπτει είναι 44.000,00 m<sup>3</sup> χ (1,02-0,35)€/m<sup>3</sup> = 29.480,00€ • Άρθρο 21. Προμήθεια συρματοπλέγματος και συρμάτων συρματοκιβωτίων. Στο συγκεκριμένο άρθρο δεν έχει υπολογιστεί το κόστος μεταφοράς των υλικών καθώς στη προσφορά του προμηθευτή «Λ. ... ΙΚΕ» αναφέρεται παραλαβή από την έδρα του, που βρίσκεται στη Λαμία. Μια νταλίκα για να μεταφέρει φορτίο από τη Λαμία στην Αιτωλοακαρνανία κοστίζει 1.000,00€, η οποία δύναται να

## Αριθμός απόφασης:36/2023

μεταφέρει, καθώς όπως αναφέρει ο οικονομικός φορέας τα συρματοκιβώτια θα είναι έτοιμα, 45 έτοιμα συρματοκιβώτια. Με βάση τα όσα αναφέρει ο οικονομικός φορέας ο αριθμός των συρματοκιβωτίων θα είναι  $227.000/36.5/τεμ = 6.220τεμ$ . Επομένως θα απαιτηθούν  $6.220τεμ/45τεμ/δρομολόγιο = 138$  δρομολόγια. Τουτέστιν επιβάρυνση 138 δρομολόγια  $\times 1.000€/δρομολόγιο = 138.000,00€$ .

Άρθρο 23. Πλήρωση φατνών. Η τσάπα θα πρέπει να χρεωθεί για 8 ώρες και όχι μόνο για 4 καθώς εκτελεί επιπλέον και την εργασία τοποθέτησης των φατνών. Δεν έχει υπολογιστεί το κόστος κοσκίνισης, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, ενώ θα πρέπει να χρεωθούν 2 φορτωτές ο ένας που θα τροφοδοτεί το κόσκινο και ο άλλος που θα φορτώνει το παραγόμενο υλικό. Το κόστος που προκύπτει είναι το κόστος δύο φορτωτών ήτοι  $2 \times 0.19€/m^3$  (όπως έχει υπολογιστεί από τον οικονομικό φορέα)  $\sim 0,38€/m^3$ , επιπλέον του αναπροσαρμοσμένου κόστους της τσάπας 8ώρες  $\times 35€/ώρα = 280,00€/ημέρα$ , αναγόμενο σε  $m^3$   $280,00€/150m^3 = 1.87€/m^3$ , συν το κόστος κοσκίνισης  $0,21€/m^3$  συν το εργατικό κόστος  $1,43€/m^3$ . Αθροιζόμενα μας δίνουν  $(0,38+1,87+0,21+1,43) €/m^3 = 3.89€/m^3$ . Η επιβάρυνση που προκύπτει είναι  $(3,89-2,55)€/m^3 \times 19.600,00m^3 = 26.264,00€$ . Αθροίζοντας τα παραπάνω η συνολική επιβάρυνση από το άμεσο κόστος είναι:  $22.630,23€ + 62.160,00€ + 83.984,00€ + 10.710,00€ + 739.680,00€ + 29.480,00€ + 138.000,00€ + 26.264,00€ = 1.112.908,23€$ .

Προσθέτοντας τις επιβαρύνσεις του έμμεσου και του άμεσου κόστους η συνολική επιβάρυνση ανέρχεται σε  $1.331.391,91 €$  ( $1.112.908,23 € + 218.483,68$ ). Η εταιρία «B... ΑΤΕ» ισχυρίζεται ότι το κέρδος της από την εκτέλεση του έργου θα ανέλθει σε  $124.209,00 €$ . Συνεπώς εάν από την επιβάρυνση των  $1.331.391,91 €$  αφαιρέσουμε το ποσό των  $124.209,00 €$  προκύπτει ότι η προσφορά της άνω εταιρίας είναι ζημιογόνος κατά  $1.207.182,91 €$  ( $1.331.391,91 € - 124.209,00 €$ ). Σε κάθε περίπτωση οι αναφερόμενες στην αιτιολόγηση αποδόσεις των μηχανημάτων είναι αυθαίρετες και απορριπτές ως αόριστες και μη δυνάμενες να ελεγχθούν, καθώς η προσφέρουσα δεν αναφέρει ούτε τα τεχνικά χαρακτηριστικά αυτών ούτε προσκομίζει το σύνολο των τεχνικών φυλλαδίων προς απόδειξη τους. Ως προς την αιτιολόγηση της προσφοράς της εταιρίας «... ΑΤΕ». Η προσφορά της εταιρίας «... ΑΤΕ» είναι απορριπτέα ως προδήλως ζημιογόνος όπως προκύπτει από τους υπολογισμούς που η ίδια παραθέτει στην αιτιολόγησή της. Ειδικότερα: Σύμφωνα με τους υπολογισμούς

της προσφέρουσας το άμεσο κόστος του έργου ανέρχεται σε 2.913.037,00 €. Το δε έμμεσο κόστος του έργου, σύμφωνα με τους αυθαίρετους σε πολλές περιπτώσεις υπολογισμούς της προσφέρουσας, ανέρχεται σε 311.476,25 €. Από τον πίνακα συμμετεχόντων κατά σειρά μει...ίας προκύπτει ότι η εταιρία «... ... ΑΤΕ» προσέφερε έκπτωση 58,84% επί των τιμών του τιμολογίου της μελέτης. Η προσφορά της δηλαδή με ΓΕ και ΟΕ ανέρχεται σε 6.307.323,67 € Χ (1-58,84%) = 2.596.094,42 € και όχι στο ποσό των 3.426.251,64 € που αναφέρει η εταιρία «... ... ΑΤΕ». Το ποσό των 3.426.251,64 € που αναφέρεται είναι προφανές ότι περιλαμβάνει και τη δαπάνη απολογιστικών και τη δαπάνη των απρόβλεπτων των οποίων δεν μπορεί να γίνει χρήση καθώς ουδείς γνωρίζει εκ των προτέρων εάν θα αναλωθούν ή όχι και γι' αυτό δεν κοστολογούνται. Συνεπώς από τους υπολογισμούς που κάνει η ίδια η προσφέρουσα εταιρία προκύπτει ότι η προσφορά της είναι ζημιογόνος κατά 628.418,83 € {2.913.037,00 € το άμεσο κόστος + 311.476,25 € το έμμεσο κόστος = 3.224.513,25 € - 2.596.094,42 € που είναι η προσφορά της με ΓΕ +ΟΕ). Εν όψει των ανωτέρω η προσβαλλόμενη που έκανε δεκτή την αυταπόδεικτα ζημιογόνο προσφορά της εταιρίας «... ... ΑΤΕ» έσφαλε και πρέπει να ακυρωθεί. Εκτός του άνω ανυπέρβλητου λόγου η προσφορά της άνω εταιρίας είναι απορριπτέα καθώς από την αιτιολόγησή της προκύπτει ότι για την εκτέλεση του έργου στηρίζεται σε προσφορές προμηθευτών και υπεργολάβων της, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει. Μολονότι δηλώνει στην αιτιολόγησή της ότι θα χρησιμοποιήσει υπεργολάβους εν τούτοις στο ΕΕΕΣ που υπέβαλε και στην ερώτηση εάν προτίθεται να αναθέσει τμήμα του έργου υπεργολαβικά απάντησε «ΌΧΙ». Συνεπώς η προσφορά της εταιρίας «... ... ΑΤΕ» είναι απορριπτέα και για τον αμέσως ανωτέρω αναφερόμενο λόγο, ήτοι για υποβολή ανακριβούς ΕΕΕΣ. Τέλος και σε κάθε περίπτωση η προσφορά είναι απορριπτέα καθώς η προσφέρουσα για την αιτιολόγηση της προσφοράς της επικαλείται προσφορές προμηθευτών και υπεργολάβων της οι οποίοι αναφέρουν ότι προσφέρουν κάποια τιμή χωρίς όμως να αιτιολογούν πως προκύπτουν οι εξόφθαλμα χαμηλές και αυθαίρετες τιμές που προσφέρουν. Μ' αυτόν τον τρόπο η διαγωνιζόμενη «... ... ΑΤΕ», όπως και κάθε άλλη διαγωνιζόμενη που μετέρχεται τον ίδιο τρόπο για την αιτιολόγηση της προσφοράς της, ευρίσκεται σε ευνοϊκότερη θέση από τους διαγωνιζόμενους που δηλώνουν ότι θα εκτελέσουν

το έργο με δικό τους προσωπικό και μηχανήματα και καλούνται έτσι να αιτιολογήσουν το κόστος κάθε κονδυλίου, κάτι που αποφεύγεται με τις προσφορές των υπεργολάβων. Ως προς την αιτιολόγηση της εταιρίας «... ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ». Η άνω προσφέρουσα εταιρία με την αιτιολόγησή της ισχυρίζεται ότι από την εκτέλεση του έργου θα κερδίσει το ποσό των 114.872,37 €. Για να καταλήξει στην άνω κερδοφορία υπολογίζει στα έσοδά της και ποσό 317.183,94 € που είναι κατά τις απόψεις της η εκτιμώμενη δαπάνη αναθεώρησης. Χωρίς τον υπολογισμό της αναθεώρησης η προσφορά της είναι ζημιογόνος βάσει των δικών της υπολογισμών κατά 166.036,46 € (3.198.685,46 €- 3.032.649,38 € εργολαβικό αντάλλαγμα που θα εισπράξει με ΓΕ+ΟΕ = 166.036,46 €). Το κονδύλι περί αναθεώρησης είναι προφανές ότι δεν είναι συγκεκριμένο και βέβαιο και για το λόγο αυτό και η ίδια η προσφέρουσα το θεωρεί ως εκτιμώμενη πρόσθετη είσπραξη και όχι ως βέβαια είσπραξη. Και ορθά το χαρακτηρίζει έτσι και δεν λαμβάνεται υπόψη για την αιτιολόγηση της προσφοράς καθώς ουδείς είναι σε θέση να γνωρίζει ποιοι θα είναι οι συντελεστές αναθεώρησης κατά το χρονικό διάστημα των 36 μηνών που θα εκτελείται το έργο. Και η εταιρία «... ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΤΕ» όπως και «... ... ΑΤΕ» για την αιτιολόγηση της προσφοράς της, όπως προκύπτει από την υποβληθείσα αιτιολόγηση, επικαλείται προσφορές τρίτων χωρίς και να αιτιολογεί πως προκύπτουν οι από τους τρίτους εξόφθαλμα χαμηλές και αυθαίρετες προσφερόμενες τιμές. Μ' αυτόν τον τρόπο η διαγωνιζόμενη και προσφέρουσα εταιρία ευρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση από τους διαγωνιζόμενους που δηλώνουν ότι θα εκτελέσουν το έργο με δικό τους προσωπικό και μηχανήματα και καλούνται έτσι να αιτιολογήσουν το κόστος κάθε κονδυλίου, την απόδοση κάθε μηχανήματος κλπ., κάτι που αποφεύγεται τεχνηέντως με την επίκληση προσφορών υπεργολάβων. Στον πίνακα ανάλυσης άμεσου κατασκευαστικού κόστους δεν υπάρχει ούτε μία εργασία για την οποία η προσφέρουσα να μην επικαλείται προσφορά για την αιτιολόγηση της τιμής μονάδας κόστους και να επικαλείται την εκτέλεση του συνόλου των εργασιών του έργου από συνεργάτες υπεργολάβους. Στην παρούσα περίπτωση, όταν η εταιρία «... ΤΕΧΝΙΚΗ ΑΕ», κλήθηκε προς παροχή επεξηγήσεων, γιατί η οικονομική της προσφορά της θεωρήθηκε από την αναθέτουσα αρχή «ασυνήθιστα χαμηλή», υπό την έννοια του άρθρου 88 του Ν. 4412/2016, αναδείχθηκε το ζήτημα της προσφυγής της

σε υπεργολάβους για την εκτέλεση των εργασιών του έργου, ώστε να αιτιολογηθούν οι δαπάνες εκτέλεσης των εργασιών αυτού. Από το περιεχόμενο της υποβληθείσης αιτιολόγησης συνάγεται ότι η άνω εταιρία προτίθεται να αναθέσει υπεργολαβικά το σύνολο των εργασιών του έργου και ότι με το ΕΕΕΣ που υπέβαλε απέκρυψε από την αναθέτουσα αρχή την πρόθεσή της αυτή. Αποτέλεσμα της υποβολής του ανακριβούς ΕΕΕΣ από την πλευρά της άνω εταιρίας ήταν να μην υποβάλλουν ΕΕΕΣ και οι υπεργολάβοι της προκειμένου να διαπιστωθεί εάν στο πρόσωπό τους συντρέχουν ή όχι λόγοι αποκλεισμού ή εάν πληρούν τα κριτήρια επιλογής. 5. Ως προς την αιτιολόγηση της εταιρίας «... ..». Η άνω εταιρία με την αιτιολόγηση που υπέβαλε ισχυρίζεται ότι από την εκτέλεση του έργου θα έχει κέρδος 510.298,46 €. Από τον έλεγχο που διενεργήσαμε στην αιτιολόγηση της προσφοράς της άνω εταιρίας όχι μόνο δεν προκύπτει κέρδος αλλά αντιθέτως αυτή είναι ζημιογόνος κατά το ποσό των 706.749,2 €. Συγκεκριμένα : Ως προς το έμμεσο κόστος. Η άνω εταιρία στην αιτιολόγηση που υπέβαλε δεν προέβη σε ορθό υπολογισμό του έμμεσου κόστους και δεν συμπεριέλαβε το σύνολο των αναγκαίων για την εκτέλεση του έργου κονδυλίων συγκεκριμένα: α) Η εταιρία «... .. ΑΤΕ» αναφέρει ότι το κόστος για την εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης ανέρχεται σε 5.310,54 € και λαμβάνει ως βάση υπολογισμού το ποσό των 3.933.733,06 € που είναι η τιμή της προσφοράς της. Ο υπολογισμός αυτός είναι αντίθετος με τη διακήρυξη του έργου και το άρθρο 72 του Ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4782/2021. Στο άρθρο 17§1 εδ. α αυτής ότι: «17.1 Για την υπογραφή της σύμβασης απαιτείται η παροχή εγγύησης καλής εκτέλεσης, σύμφωνα με το άρθρο 72§4 του ν. 4412/2016, το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό 5% επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, ..... χωρίς να συμπεριλαμβάνονται τα δικαιώματα προαίρεσης, χωρίς Φ.Π.Α. και κατατίθεται μέχρι και την υπογραφή του συμφωνητικού.». Από το συνδυασμό των ανωτέρω προκύπτει ότι μετά τη θέση σε ισχύ του άρθρου 21 του Ν. 4782/2021, που τροποποίησε το άρθρο 72 του Ν. 4412/2016, η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης υπολογίζεται σε 5% επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, ήτοι του προϋπολογισμού που είναι η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης. Στον επίμαχο δε διαγωνισμό το ποσό της εγγυητικής επιστολής υπολογίζεται επί του ποσού των 7.741.935,48 € που είναι ο προϋπολογισμός του έργου και όχι επί του ποσού

### Αριθμός απόφασης:36/2023

των 3.933.733,06 € που είναι η τιμή προσφοράς της «... ... ΑΤΕ». Εν όψει των ανωτέρω ο ορθός υπολογισμός των δαπανών για την εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης έχει ως εξής:  $12 \times 0,20\% \times 5\% \times 7.741.935,48\text{€} = 9.290,32\text{€}$   $5 \times 0,20\% \times 5\% \times 0,30 \times 7.741.935,48\text{€} = 1.161,29\text{€}$ . Συνολικά το κόστος θα είναι  $9.290,032\text{€} + 1.161,29\text{€} = 10.451,61\text{€}$  έναντι  $[4.720,48\text{€} + 590,06\text{€}] = 5.310,54\text{€}$  η επιβάρυνση θα είναι  $[10.451,61\text{€} - 5.310,54\text{€}] = 5.141,08\text{€}$ . Στην παρούσα περίπτωση η αμοιβή τουλάχιστον του εργοδηγού όπως έχει υπολογισθεί από την εταιρία «...» παραβιάζει ευθέως την εργατική νομοθεσία και τα όρια του κατώτατου μισθού. Με την υπ' αριθμ. 38866/2022 (ΦΕΚ Β/21.4.2022) απόφαση ο κατώτατος μισθός από 1.5.2022 για τους υπαλλήλους ορίσθηκε σε 713,00 € μικτά. Εάν στο ποσό αυτό προσθέσουμε τις εργοδοτικές εισφορές που ανέρχονται σε 25,44% ο μηνιαίος μισθός ανέρχεται σε  $713,00 \times 1,2544 = 894,39\text{€}$ . Πολλαπλασιάζοντας το ποσό αυτό επί 14 μήνες οι ετήσιες απολαβές του εργαζομένου, συμπεριλαμβανομένων των επιδομάτων εορτών και αδείας, ανέρχονται σε  $894,39\text{€} \times 14\text{μήνες} = 12.521,42\text{€}$ . Προκειμένου να γίνει η αναγωγή σε μηνιαίες απολαβές θα πρέπει το ποσό αυτό να διαιρεθεί με τους 11 μήνες που πραγματικά εργάζεται ο εργαζόμενος (αφαιρείται ο μήνας της αδείας). Επομένως το ορθά υπολογισμένος μηναίο κόστος του έργου είναι  $12.521,42\text{€} / 11\text{ οι μήνες} = 1.138,31\text{€}$ , αντί του ποσού των 1.000,00 € που αναφέρει η εταιρία στην αιτιολόγησή της. Επομένως θα υπάρχει επιβάρυνση ποσού 9.958,32 € ( $2 \times (1.138,31\text{€} - 1.000\text{€}) \times 36\text{ μήνες}$ ). Αποδεικνύεται πέραν πάσης αμφιβολίας ότι η αιτιολόγηση της εταιρίας «... ... ΑΤΕ» παραβιάζει την εργατική νομοθεσία και είναι εξ' αυτού και μόνο του λόγου άνευ ετέρου απορριπτέα. Ο υπολογισμός των λειτουργικών εξόδων έδρας είναι αυθαίρετος και δεν προκύπτει σαφώς. Για το λόγο αυτό το συγκεκριμένο κονδύλι τίθεται ως προβλέπεται στην εγκύκλιο 9/2017, ήτοι  $2,20\% \times 5.345.189,55\text{€} = 117.594,17\text{€}$ , αφαιρούμενα τα υπολογισμένα γενικά έξοδα 19.668,67€, η επιβάρυνση που προκύπτει είναι  $117.594,17\text{€} - 19.668,67\text{€} = 97.925,50\text{€}$ . Η προσφέρουσα στην αιτιολόγηση που υπέβαλε έχει παραλείψει συγκεκριμένα κόστη που προβλέπονται στην εγκύκλιο 9/2017, χωρίς να αναφέρει τους λόγους για τους οποίους το έργο δεν υπόκειται στις δαπάνες αυτές και δεν επιβαρύνεται η προσφορά της με τα σχετικά κόστη. Συγκεκριμένα: Δεν έχει υπολογιστεί κόστος για δαπάνες επισκόπησης μελετών του έργου και δαπάνες συμπλήρωσης των

## Αριθμός απόφασης:36/2023

ΣΑΥ/ΦΑΥ το οποίο βάσει της εγκυκλίου 9/25-4-2017 του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών ανέρχεται σε  $0,30\% \times 5.345.189,55\text{€} = 16.035,57$  Εκτίμηση επισφαλών γενικών εξόδων πάσης φύσης και οι δαπάνες δημοσιοποίησης των στοιχείων του έργου το οποίο βάσει της εγκυκλίου 9/25-4-2017 του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών ανέρχεται σε  $0,70\% \times 5.345.189,55\text{€} = 37.416,33\text{€}$ , Η ενδεχόμενη νομική υποστήριξη  $0,06\% \times 5.345.189,55\text{€} = 3.207,11\text{€}$  Η συνολική επιβάρυνση που προκύπτει είναι  $5.141,08\text{€} + 9.958,32\text{€} + 97.925,50\text{€} + 16.035,57\text{€} + 37.416,33\text{€} + 3.207,11\text{€} = 169.683,91\text{€}$ . Ως προς το άμεσο κόστος του έργου. Από το άρθρο 88 του Ν. 4412/2016 προκύπτει ότι οι προσφέροντες με την αιτιολόγησή τους οφείλουν να τεκμηριώσουν πλήρως τα οικονομικά στοιχεία κατασκευής και προμήθειας των υλικών στο σύνολο των εργασιών και δεν καταλείπεται περιθώριο ερμηνείας ότι αρκεί να επιλέξει ο προσφέρων μέρος των εργασιών για να αιτιολογήσει την προσφορά του. Στην περίπτωση που ο διαγωνιζόμενος παραλείψει με την αιτιολόγησή του να κοστολογήσει κάποιες εργασίες αυτές προστίθενται στην προσφορά του με το προβλεπόμενο στον προϋπολογισμό μελέτης κόστος. Στην παρούσα περίπτωση η προσφέρουσα «... ... ΑΤΕ» επέλεξε να αιτιολογήσει μόνο το 94,60% των εργασιών του έργου επιλέγοντας αυθαίρετα να μην προβεί στην αιτιολόγηση του 5,40%. Τα άρθρα που δεν κοστολόγησε η άνω εταιρία και θα πρέπει να κοστολογηθούν με βάση το κόστος του προϋπολογισμού είναι τα εξής: ΑΡΘΡΟ 1. Μηνιαία αποζημίωση περιπολιών διενέργειας της Τεχνικής Επιθεώρησης, κόστος προϋπολογισμού: 51.000,00€. ΑΡΘΡΟ 2. Χρήση πινακίδων εργοταξιακής σήμανσης, κόστος προϋπολογισμού 1.368,00€. ΑΡΘΡΟ 3. Αναλάμποντες φανοί επισήμανσης κινδύνου, κόστος προϋπολογισμού 2.052,00€. ΑΡΘΡΟ 4. Ρυμουλκούμενο στοιχείο με φωτεινό παλλόμενο βέλος παράκαμψης, κόστος προϋπολογισμού, 4.560,00€. ΑΡΘΡΟ 5. Φορτοεκφόρτωση προϊόντων εκσκαφής γαιωδών ή ημιβραχωδών και αμμοχάλικων με τη μεταφορά σε οποιαδήποτε απόσταση, κόστος προϋπολογισμού 61.440,00 €. ΑΡΘΡΟ 6. Φορτοεκφόρτωση βραχωδών υλικών ή καθαιρεθέντος οπλισμένου ή άοπλου σκυροδέματος με τη μεταφορά σε οποιαδήποτε απόσταση, κόστος προϋπολογισμού 15.122,10€. ΑΡΘΡΟ 9. Γενικές εκσκαφές σε έδαφος γαιώδες - ημιβραχώδες, κόστος προϋπολογισμού 78,50€. ΑΡΘΡΟ 10. Εκσκαφές τάφρων ή διωρύγων αρδευτικών ή

## Αριθμός απόφασης:36/2023

αποστραγγιστικών δικτύων σε εδάφη γαιώδη - ημιβραχώδη. Με τη φόρτωση επί αυτοκινήτου και την μεταφορά στον χώρο απόθεσης ή απόρριψης σε οποιαδήποτε απόσταση, κόστος προϋπολογισμού, 35.910,00€ ΑΡΘΡΟ 14. Καθαίρεσεις μεμονωμένων στοιχείων ή τμημάτων κατασκευών από οπλισμένο σκυρόδεμα. Συνήθους ακρίβειας με χρήση αεροσυμπιεστών κλπ συμβατικών μέσων υδραυλική σφύρα εργαλεία πεπιεσμένου αέρα, κόστος προϋπολογισμού 5.700,00€. ΑΡΘΡΟ 20. Επιχώσεις ορυγμάτων με προϊόντα εκσκαφών χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις συμπίκνωσης, κόστος προϋπολογισμού 27.360,00€. ΑΡΘΡΟ 24. Τοποθέτηση συρματοκιβωτίων η συρματοκυλίνδρων, εντός ύδατος, κόστος προϋπολογισμού 22.800,00€. ΑΡΘΡΟ 28. Διαμόρφωση ή εκκρίζωση κόμης θάμνων ή δένδρων σε έρεισμα ή πρανές ρέματος, κόστος προϋπολογισμού 39.000,00€. ΑΡΘΡΟ 30. Πρόσθετη τιμή για τη διαμόρφωση επιμελημένων τελειωμάτων επιφανειών σκυροδέματος, κόστος προϋπολογισμού 180,00€ Το συνολικό κόστος των ανωτέρω εργασιών είναι  $[51.000,00€ + 1.368,00€ + 2.052,00€ + 4.560,00€ + 61.440,00€ + 15.122,10€ + 78,50€ + 35.910,00€ + 5.700,00€ + 27.360,00€ + 22.800,00€ + 39.000,00€ + 180,00€ = ]266.570,60€$ . Επομένως το κόστος του οικονομικού φορέα διαμορφώνεται στα  $1.749.949,95€ + 266.570,60€ = 2.016.520,55€$  και όχι  $1.849.841,38€$  όπως εσφαλμένως υπολογίζεται. Η επιβάρυνση που προκύπτει είναι  $[2.016.520,55€ - 1.849.841,38€ = ] 166.679,17€$ . Η προσφορά της εταιρίας «... .. ΑΤΕ» είναι απορριπτέα για παράβαση της εργατικής νομοθεσίας όσον αφορά τις αμοιβές των χειριστών - οδηγών. Ειδικότερα: Στην παρούσα περίπτωση η εταιρία «...ΑΤΕ» στην αιτιολόγησή της έχει υπολογίσει το κόστος του οδηγού DUMPER στα 650,00€ που είναι κατώτερο του κατώτατου μισθού που ίσχυε στις 5/8/2022 και ανερχόταν σε 713,00 € (ΦΕΚ Β/21.4.2022) Υπάρχει σαφής παραβίαση της εργατικής νομοθεσίας που οδηγεί άνευ ετέρου στην απόρριψη της προσφοράς. Αν τεθεί ο κατώτατος μισθός που ισχύει και είναι 713€ προσαυξημένος με τις εργοδοτικές εισφορές θα είναι  $[1,2569 \times 713€ = ]849,39€$ . Επίσης θα πρέπει να προστεθούν τα δώρα και η άδεια του εργαζομένου τα οποία θα πρέπει να αναχθούν στο ημερομίσθιο του. Το υπολογισμένο κόστος είναι  $[849,39€ \times 14\text{μηνες} / 11\text{μηνες εργάσιμοι}] = 1.138,31€$ . Άρα το ημερομίσθιο του οδηγού θα είναι  $1.138,31€ / 25\text{εργάσιμες μέρες} = 45,53€$ . Επομένως τα ημερήσια κόστη όλων των DUMPER

## Αριθμός απόφασης:36/2023

προσαυξάνονται κατά  $[45,53€/ημέρα - 26,00€/η μέρα -] 19,53€$ . Το κόστος χειριστή έχει υπολογιστεί στα 845,00€ προφανώς βάσει των κατώτατων μισθών που ισχύουν από την 1/05/2022. Στο μεικτό θα πρέπει να προστεθούν οι εργοδοτικές εισφορές  $[1,2569 \times 845,00€ =] 1.062,08€$  καθώς επίσης θα πρέπει να προστεθούν τα δώρα και η άδεια του εργαζομένου τα οποία θα πρέπει να αναχθούν στο ημερομίσθιο του. Το υπολογισμένο κόστος είναι  $[1.062,08€ \times 14\text{μηνες}/11\text{ μήνες εργάσιμου}] 1.351,74€$ . Άρα το ημερομίσθιο του χειριστή θα είναι  $1.351,74€ / 25\text{εργάσιμες μέρες} = 54,06€$ . Επομένως τα ημερήσια κόστη όλων των μηχανημάτων προσαυξάνονται κατά  $Γ54,06€/ημέρα - 33,80€/ημέρα = 120,26 €$ . DUMPER A35C. Το συγκεκριμένο dumper σύμφωνα και με το φυλλάδιο που επισυνάπτεται διαθέτει 6 ελαστικά και όχι τέσσερα όπως αναφέρει ο οικονομικός φορέας. Επομένως το κόστος ελαστικών του είναι  $6 \times 1.000,00 \times 7 / 2.500 - 16,80€$  έναντι  $11,20€$  που αναφέρεται. Επομένως το ημερήσιο κόστος του dumper λαμβάνοντας υπόψη και την επιβάρυνση που έχει προκόψει από το κόστος του οδηγού θα είναι :  $288,65€$  (υπολογισθέν κόστος) +  $19,53€$  (επιπλέον κόστος οδηγού) +  $16,80€$  (κόστος 6 ελαστικών) -  $11,20€$  (λανθασμένος υπολογισμός ελαστικών οικονομικού φορέα) =  $313,78€$ . Επιπροσθέτως στο ίδιο φυλλάδιο αναγράφεται ότι η χωρητικότητα του κάδου του είναι  $19,80M3$  με το επίπλησμα καθώς και ότι η μέγιστη ταχύτητα που μπορεί να αναπτύξει είναι  $54,5km/h$ . Η επιβάρυνση της προσφοράς της «... .. ΑΤΕ» ανά άρθρο θα είναι: Α.Τ.7. Χρησιμοποιούνται δύο μηχανήματα, το κόσκινο EXTEC S7 και ο φορτωτής VOLVO L150F με επιβάρυνση  $20,26€ / \text{μηχάνημα} / \text{ημέρα}$ . Για το κόσκινο η επιβάρυνση θα είναι  $20,26€/ημέρα / 1.487,50m3/ημέρα$  (απόδοση) =  $0,013€/m3$ . Για το φορτωτή θα είναι  $20,26€/ημέρα/1.911,80m3/ημέρα$  (απόδοση) =  $0,010€/m3$ . Η επιβάρυνση θα είναι  $[0,013€/m3(\text{κόσκινο}) + 0,010€/m3(\text{φορτωτής}) =] 0,023€/m3$ . Για το σύνολο της ποσότητας θα είναι  $[0,023€/m3 \times 56.000,00m3 =] 1.288,00€$  Α.Τ.8. Χρησιμοποιούνται δύο μηχανήματα, το κόσκινο EXTEC S7 και ο φορτωτής VOLVO L150F με επιβάρυνση  $20,26€ / \text{μηχάνημα} / \text{ημέρα}$ . Για το κόσκινο η επιβάρυνση θα είναι  $20,26€/ημέρα / 1.487,50m3/ημέρα$  (απόδοση) =  $0,013€/m3$  ..... Χρησιμοποιείται ο εκσκαφέας VOLVO EC380EL με επιβάρυνση  $20,26€ / \text{μηχάνημα} / \text{ημέρα}$ . Η επιβάρυνση θα είναι  $20,26€/ημέρα/ 1.662,50m3/ημέρα$  (απόδοση) =  $0,012€/m3$ . Για το σύνολο της ποσότητας θα είναι  $[0,012€/m3 \times$

914.000,00m<sup>3</sup>=]10.968,00€ A.T.12. Χρησιμοποιούνται δύο μηχανήματα, ο εκσκαφέας VOLVO EC240CNL με επιβάρυνση 20,26€/ημέρα και το dumper VOLVO A35C. Για το dumper καταρχήν έχει γίνει λάθος παραδοχή για την χωρητικότητα του κάδου, όπως αναπτύχθηκε και παραπάνω η οποία θα πρέπει να υπολογιστεί κατά μέγιστο σε 19,80m<sup>3</sup>. Επιπροσθέτως, τα δρομολόγια τα οποία υπολογίζονται είναι υπερβολικά. Ο υπολογισμός του συγκεκριμένου άρθρου έχει γίνει για μεταφορά σε απόσταση 10km (όπως αναφέρει ο Οικονομικός Φορέας). Με μέση ταχύτητα 25km/h - λαμβάνοντας υπ' όψη τις συνθήκες κακής βατότητας (κίνηση εντός κοίτης ποταμού), κίνηση εντός εργοταξίου, και την μέγιστη ταχύτητα που μπορεί να αναπτύξει το συγκεκριμένο όχημα (54 km/h) - το dumper μπορεί να διανύσει τα 10km σε 24min..... Επιπροσθέτως σύμφωνα με τη περιγραφή του συγκεκριμένου άρθρου η επιμέτρηση είναι «...επί αυτοκινήτου, με αναγωγή σε συμπυκνωμένο όγκο δια διαφέσεως με τον συμβατικό συντελεστή επιπλήσματος.». Επομένως το μεταφορικό έργο για το συγκεκριμένο άρθρο υπολογίζεται ως εξής:..... Θα πρέπει λοιπόν και η απόδοση του εκσκαφέα να αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με τη μεταφορική ικανότητα των διατιθέμενων μεταφορικών μέσων. Το κόστος της εργασίας υπολογίζεται σε : (301,13€+20,26€) (ημερήσιο κόστος εκσκαφέα με επιπλέον κόστος χειριστή)/506,88m<sup>3</sup> (απόδοση συνεργείου) + 4dumper x 313,78€ (ημερήσιο κόστος dumper) / 506,88m<sup>3</sup>(μεταφορική ικανότητα dumper) = 0,634 €/m<sup>3</sup> + 2,47 €/m<sup>3</sup> - 3,10 €/m<sup>3</sup>. ..... Συνυπολογίζοντας και το έμμεσο κόστος η συνολική επιβάρυνση θα είναι : 1.047.363,97€ + 169.683,91€ = 1.217.047,88€ Δεδομένου ότι ο προσφέρων παρουσιάζει κέρδος 510.298,46€ η προσφορά του καθίσταται ζημιογόνα κατά 1.217.047,88€-510.298,46€ = 706.749,42€ Σε κάθε περίπτωση οι αναφερόμενες στην αιτιολόγηση αποδόσεις των μηχανημάτων είναι αυθαίρετες και απορριπτές ως αόριστες και μη δυνάμενες να ελεγχθούν, καθώς η προσφέρουσα δεν αναφέρει ούτε τα τεχνικά χαρακτηριστικά αυτών ούτε προσκομίζει το σύνολο των τεχνικών φυλλαδίων προς απόδειξη τους».

8. Επειδή, ως προς τις απόψεις της αναθέτουσας Αρχής λεκτέα τα κάτωθι: Οι απόψεις της αναθέτουσας Αρχής επί της προδικαστικής προσφυγής καθώς και η τυχόν συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης διαβιβάζονται στην Αρχή εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα

πέντε (15) ημερών από την ημέρα κατάθεσης της προσφυγής. Απόψεις και συμπληρωματική αιτιολογία που διαβιβάζονται μετά την πάροδο της άνω αποκλειστικής προθεσμίας δεν λαμβάνονται υπ' όψη, ως εκπροθέσμως υποβληθείσες, και δεν παράγουν έννομες συνέπειες. Εν προκειμένω, η προδικαστική προσφυγή κατατέθηκε μέσω Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 21.11.2022. Η προθεσμία των 15 ημερών, εντός της οποίας όφειλε η αναθέτουσα Αρχή να διαβιβάσει τις απόψεις της, καθώς και η τυχόν συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης εκκίνησε από 22.11.2022, επομένη της κατάθεσης και συμπληρώθηκε στις 6.12.2022 ημέρα Τρίτη. Η αναθέτουσα Αρχή έως την άνω ημεροχρονολογία δεν διαβίβασε τις απόψεις της. Εν όψει των ανωτέρω, οι συνταχθείσες στις 7.12.2022 και διαβιβασθείσες στην Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. στις 7.12.2022 απόψεις της αναθέτουσας Αρχής υπεβλήθησαν εκπροθέσμως και δεν δύναται να ληφθούν υπ' όψη.

9. Επειδή, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους, προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφ'εξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σ' αυτήν (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σ' αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς, δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός, και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι, σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και

θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως δε παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες Αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφ'ενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφ' ετέρου να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο, ήτοι αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC Construcion Ltd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.). Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχείρισης και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα Αρχή να απορρίψει προσφορά, στηριζόμενη σε λόγους, οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, SC Enterprise Focused Solutions SRL ECLI:EU:C:2015:228, σκ. 28, και απόφαση Medipac—Καζαντζίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54). Υπ' αυτό το πρίσμα, συνάγεται ότι η αυστηρότητα της εφαρμογής της διακήρυξης προϋποθέτει την σαφήνεια των όρων αυτής καθώς η παραβίαση αμφίσημων όρων δεν οδηγεί αναγκαστικά στον αποκλεισμό διαγωνιζόμενου, αν δεν ευθύνεται ο ίδιος για την παρερμηνεία των υποχρεώσεων του (Συμβάσεις Δημοσίων Έργων Χρ. Μητκίδης, 2009, σελ. 87 επ.). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζόμενου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφρασθεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. θ', σελ. 776).

10. Επειδή, ο τρόπος σύνταξης των προσφορών στα πλαίσια των δημοσίων διαγωνισμών διέπεται από την αρχή της τυπικότητας, η οποία αποσκοπεί στην εξασφάλιση αφ'ενός της τήρησης των αρχών του

ανταγωνισμού, της διαφάνειας και του ίσου μέτρου κρίσης αφ'ετέρου της ανάγκης ευχερούς σύγκρισης των προσφορών μεταξύ τους καθώς και στην αποφυγή του κινδύνου αλλοίωσης αυτών (ΣΤΕ127/2015, 1971/2013, 194/2011, 804/2010, 3084/2008, 1895/2007, 3769/2003, ΕΑ 860, 689/2011, 1008/2009, 817/2008). Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι, σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

11. Επειδή, σύμφωνα με τα ανωτέρω, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕλΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000).

12. Επειδή, ο ν. 4412/2016 (Α' 147) προβλέπει στο, υπό τον τίτλο "Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές", άρθρο 88 (βλ. και το αντίστοιχο άρθρο 69 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ) τα εξής: "1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής. 2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να αφορούν ιδίως: α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου, γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα, δ) τη

συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131, στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα ... 3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18". 4. ... 6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ...". Εξ άλλου, κατά το άρθρο 18 του ίδιου νόμου, το οποίο εντάσσεται στους "Γενικούς Κανόνες" και αφορά στις "Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων" (βλ. και το αντίστοιχο άρθρο 18 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ): "1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος ... 2. Κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας ... Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους. 3. Οι ανάδοχοι δημοσίων συμβάσεων εντάσσονται κατά προτεραιότητα στα προγράμματα επιθεωρήσεων και ελέγχων του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας ... 4. Η υποχρέωση της παραγράφου 2: (α) επισημαίνεται στα έγγραφα της σύμβασης ... και (β) αποτελεί ειδικό όρο της σύμβασης ...". Κατά

την παρ. 2 δε του άρθρου 89 του νόμου αυτού: “Για την απόδειξη της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την περίπτωση δ΄ της παρ. 2 του άρθρου 88, ο προσφέρων προσκομίζει, εντός της τεθείσας προθεσμίας, τα παρακάτω: (α) αναφορά στη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας [ΣΣΕ], στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι, και (β) δικαιολογητικά, από τα οποία προκύπτουν οι νόμιμες αποδοχές των εργαζομένων και οι αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές τους”.

13. Επειδή, όπως έχει κριθεί (ΕΑ 12/2020, 164/2020), από τις προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 συνάγονται τα ακόλουθα: Η αναθέτουσα Αρχή οφείλει να εκτιμήσει αν οι υποβληθείσες στη διαγωνιστική διαδικασία οικονομικές προσφορές είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Η ενεργοποίηση του μηχανισμού του ως άνω άρθρου 88, ήτοι η υποχρέωση της αναθέτουσας Αρχής να ελέγχει τη σοβαρότητα ορισμένης προσφοράς, εξαρτάται από την προηγούμενη ύπαρξη αμφιβολιών, όσον αφορά στην αξιοπιστία και στη φερεγγυότητά της, δοθέντος ότι η οδηγία 2014/24/ΕΕ δεν καθορίζει μέθοδο υπολογισμού των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών ούτε έχει εκδοθεί εγκύκλιος του αρμόδιου Υπουργού για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 88 παρ. 6 του ν. 4412/2016. Επομένως, μόνον εφ’όσον προκύπτουν πράγματι τέτοιες αμφιβολίες, οφείλει η αναθέτουσα Αρχή να ζητήσει τις διευκρινίσεις που θεωρεί ενδεδειγμένες ως προς τη σύνθεση της προσφοράς, πριν, ενδεχομένως, την απορρίψει. Αντιθέτως, σε περίπτωση, κατά την οποία η προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, το άρθρο αυτό δεν εφαρμόζεται. Περαιτέρω, σύμφωνα με το καθιερούμενο από το εν λόγω άρθρο 88 σύστημα εντοπισμού και ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, η αναθέτουσα Αρχή προβαίνει σε μία εκ πρώτης όψεως (*prima facie*) εκτίμηση του κατά πόσον οι προσφορές είναι -“φαίνονται” κατά τη διατύπωση της παρ. 1 του αυτού άρθρου (και της αντίστοιχης παρ. 1 του άρθρου 69 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ) - ασυνήθιστα χαμηλές. Ως εκ τούτου, η έκταση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, την οποία υπέχει η αναθέτουσα Αρχή σε περίπτωση που εκτιμά ότι η οικονομική προσφορά δεν φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή, είναι περιορισμένη και, εντεύθεν, δεν υποχρεούται να προβεί σε διεξοδική ανάλυση της σύνθεσης κάθε προσφοράς, προκειμένου να

διαπιστώσει ότι αυτή δεν αποτελεί ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Ειδικότερα, η αναθέτουσα Αρχή οφείλει κατ' αρχάς να εξετάσει αν οι υποβληθείσες προσφορές περιέχουν ένδειξη ικανή να δημιουργήσει την υποψία, ότι ενδέχεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές. Εάν οι υποβληθείσες προσφορές δεν περιέχουν τέτοια ένδειξη και, συνεπώς, δεν φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές, η αναθέτουσα Αρχή μπορεί να συνεχίσει τη διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης. Η αναθέτουσα Αρχή διαθέτει κατ' αρχήν ευρεία διακριτική ευχέρεια, κατ' εκτίμηση, ιδίως, της απόκλισης της οικονομικής προσφοράς κάθε διαγωνιζόμενου από την προϋπολογισθείσα δαπάνη του έργου αλλά και σε συνδυασμό με τις λοιπές υποβληθείσες οικονομικές προσφορές, να χαρακτηρίσει συγκεκριμένη οικονομική προσφορά ως ασυνήθιστα χαμηλή, υποχρεούμενη όμως, στην περίπτωση αυτή, να καλέσει τον διαγωνιζόμενο, του οποίου την οικονομική προσφορά κρίνει ως ασυνήθιστα χαμηλή, προς παροχή των αναγκαίων διευκρινίσεων ως προς τη σύνθεση της προσφοράς του. Η άσκηση δε της διακριτικής αυτής ευχέρειας υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο ως προς την υπέρβαση των άκρων ορίων της. Εξ άλλου, σε περίπτωση, κατά την οποία διαγωνιζόμενος προβάλλει ενώπιον της αναθέτουσας Αρχής ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς περί υποβολής ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς εκ μέρους άλλου διαγωνιζόμενου, γεννάται αντίστοιχη υποχρέωση της αναθέτουσας Αρχής να απαντήσει επί των προβληθέντων ουσιαστών ισχυρισμών. Η απάντηση αυτή πρέπει να είναι νομίμως αιτιολογημένη, η δε νομιμότητα και επάρκεια της σχετικής αιτιολογίας αποτελεί αντικείμενο ελέγχου από την Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., εφ' όσον ασκηθεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον αυτής, και εν τέλει από το αρμόδιο δικαστήριο. Δεν συνιστούν πάντως ειδικούς και συγκεκριμένους ισχυρισμούς, περί του ασυνήθιστα χαμηλού της οικονομικής προσφοράς συνδιαγωνιζόμενου, ισχυρισμοί ερειδόμενοι μόνο στην κοστολόγηση της προσφοράς του οικονομικού φορέα, ο οποίος τους προβάλλει, σε σύγκριση και με τις τιμές του προϋπολογισμού, καθ' όσον η διαμόρφωση της προσφοράς κάθε διαγωνιζόμενου συναρτάται με οικονομοτεχνικούς παράγοντες που καθορίζονται εν όψει των ιδίων αυτού δεδομένων.

14. Επειδή, ως διδάγματα της κοινής πείρας θεωρούνται γενικές αρχές που συνάγονται επαγωγικά από την καθημερινή παρατήρηση της εμπειρικής

πραγματικότητας, τη συμμετοχή στις συναλλαγές και τις γενικές τεχνικές ή επιστημονικές γνώσεις, οι οποίες έχουν γίνει κοινό κτήμα και χρησιμοποιούνται από το δικαστήριο για την εξειδίκευση των αορίστων νομικών εννοιών και για έμμεση απόδειξη κρίσιμων γεγονότων ή την εκτίμηση της αποδεικτικής αξίας των αποδεικτικών μέσων, που προσκομίσθηκαν (ΟΛΑΠ 8/2005, ΣτΕ 414/2006, ΔΕφ Θεσ. 2632/2015).

15. Επειδή, κατόπιν της επισκόπησης του φακέλλου, λεκτέα τα κάτωθι: Με τον πρώτο λόγο της, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, ότι η αιτιολόγηση της πρώτης παρεμβαίνουσας πάσχει επειδή υπολογίζει, ως έσοδά της από την εκτέλεση, ποσό 317.183,94€ ως εκτιμώμενη δαπάνη αναθεώρησης. Και τούτο διότι - κατά τους ισχυρισμούς της - το κονδύλιο περί αναθεώρησης δεν είναι συγκεκριμένο και βέβαιο και ως τοιούτο δεν έπρεπε να περιληφθεί στην αιτιολόγηση, καθώς κανείς δεν είναι σε θέση να γνωρίζει ποιοι θα είναι οι συντελεστές αναθεώρησης κατά το χρονικό διάστημα των 36 μηνών που θα εκτελείται το έργο. Επίσης, ότι για την αιτιολόγηση της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, αυτή επικαλείται προσφορές τρίτων, χωρίς όμως να αιτιολογούνται, πώς προκύπτουν οι χαμηλές και αυθαίρετες, προσφερόμενες τιμές, με αποτέλεσμα η πρώτη παρεμβαίνουσα να ευρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση από εκείνους τους διαγωνιζόμενους, που αιτιολόγησαν ειδικότερα το κόστος κάθε κονδυλίου. Ο λόγος αυτός τυγχάνει απορριπτέος και τούτο, διότι η δαπάνη αναθεώρησης υπολογίσθηκε νόμιμα σε συνέχεια της με αρ. πρωτ. 359881/10/12/2021 Απόφασης του Υπ. Υποδομών και Μεταφορών, της με αρ. πρωτ. 17587/19/01/2022 εγκυκλίου 1 και της Αριθμ. 166653/02/06/2022 απόφασης του Υπ. Υποδομών και Μεταφορών για τον καθορισμό συντελεστών αναθεώρησης τιμών δημοσίων έργων Δ' Τριμήνου 2021, σύμφωνα με την παρ. 23 του άρθρου 153 του ν. 4412/2016 και σε όποια από τα άρθρα της μελέτης είχαν εφαρμογή αυτοί οι συντελεστές. Όπως εξ άλλου μνημονεύεται στην τελευταία ως άνω Απόφαση του Υπ. Υποδομών και Μεταφορών, οι συντελεστές αναθεώρησης του Δ' τριμήνου 2021 ισχύουν ως προσωρινοί συντελεστές για τα επόμενα αναθεωρητικά τρίμηνα, μέχρι την έκδοση οριστικών συντελεστών αναθεώρησης, με άλλα λόγια εφαρμόζονται σε όλα τα εν εξελίξει έργα, ανεξαρτήτως του χρόνου δημοπράτησής τους. Συναφώς, ειδικά στις περιπτώσεις των δημοσίων συμβάσεων έργων, θα

πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψη, συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του άρθρου 132, και οι διατάξεις του άρθρου 156 του ν. 4412/2016, καθώς και η υπ' αριθμ. 359881 (Β' 5983/2021) Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, «Καθορισμός συντελεστών αναθεώρησης τιμών δημοσίων έργων, σύμφωνα με την παρ. 23 του άρθρου 153 του ν. 4412/2016 και αναπροσαρμογή του συντελεστή σ1 σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 153 του ν. 4412/2016», με την οποία καθορίσθηκαν νέοι συντελεστές αναθεώρησης και αναπροσαρμόσθηκε ο συντελεστής σ1, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 153 του ν. 4412/2016 (πρβλ. Γνώμη Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. Γ19/2021). Συνοψίζοντας, εφ' όσον η δαπάνη αναθεώρησης συνιστά νόμιμο στοιχείο διαμόρφωσης της οικονομικής προσφοράς εκάστου προσφέροντος, νομίμως περιελήφθη στην αιτιολόγηση της πρώτης παρεμβαίνουσας τα δε περί του αντιθέτου υποστηριζόμενα δεν τυγχάνουν βάσιμα. Περαιτέρω, ως προς το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου προσφυγής, αυτός τυγχάνει απορριπτέος, προεχόντως ως αόριστος, καθώς η προσφεύγουσα αρκείται στην επίκληση ενός γενικόλογου ισχυρισμού, χωρίς να προσδιορίζει, ως όφειλε, τα στοιχεία εκείνα της αιτιολόγησης, τα οποία, κατά τον ισχυρισμό της, τυγχάνουν χαμηλά και αυθαίρετα οικονομικά μεγέθη. Εν αντιθέσει προς τα υποστηριζόμενα από την προσφεύγουσα, όλη η αιτιολόγηση στηρίζεται σε ορισμένα οικονομικά δεδομένα, που προσδιορίζονται με ακρίβεια, γι' αυτό, εξ άλλου, έγινε δεκτή η αιτιολόγηση ως πλήρης. Συναφώς πρέπει να σημειωθεί, ότι ο λόγος αυτός, κατά το σκέλος που εξετάζεται εν προκειμένω, τυγχάνει και αλυσιτελώς προβαλλόμενος, δοθέντος, ότι, ακόμη και υπό την εκδοχή μη επαρκούς αιτιολόγησης της προσφοράς της πρώτης παρεμβαίνουσας, τούτο μόνο δεν αρκεί για να επέλθει η απόρριψη, δοθέντος, ότι γεννά δεσμία υποχρέωση της αναθέτουσας Αρχής προς επεξήγηση - συμπλήρωση - διευκρίνιση της αιτιολόγησης, σε συνέχεια της παρ. 3 του αρ. 88 που ορίζει αφ' ενός τη διαδικασία αξιολόγησης σε συνεννόηση με τον προσφέροντα και αφ' ετέρου την μόνη, κατά δεσμευτικό και περιοριστικό τρόπο, περίπτωση απόρριψης προσφοράς, κατά το προκείμενο στάδιο, ως εξής: *«Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους*

που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παρ. 2.». Τέλος, εν όψει των ανωτέρω, είναι πρόδηλο ότι και ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας, ότι, επειδή δεν προκύπτουν οι χαμηλές προσφερόμενες τιμές, η πρώτη παρεμβαίνουσα ευρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση από εκείνους τους διαγωνιζόμενους που αιτιολόγησαν ειδικότερα το κόστος κάθε κονδυλίου, τυγχάνει αβάσιμος. Με τον δεύτερο λόγο της η προσφεύγουσα υποστηρίζει, ότι κατά την αιτιολόγηση αναδείχθηκε ζήτημα προσφυγής σε υπεργολάβους για την εκτέλεση των εργασιών του έργου, ώστε να συνάγεται ότι η πρώτη παρεμβαίνουσα προτίθεται να αναθέσει υπεργολαβικά το σύνολο των εργασιών του έργου σε τρίτους υπεργολάβους και ότι με το Ε.Ε.Ε.Σ, που υπέβαλε, απάντησε αρνητικά στο σχετικό ερώτημα περί χρήσης υπεργολάβων, με αποτέλεσμα να μην υποβληθούν Ε.Ε.Ε.Σ από τρίτους, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν στο πρόσωπό τους συντρέχουν ή όχι λόγοι αποκλεισμού ή εάν πληρούν τα κριτήρια επιλογής. Και ο λόγος αυτός κρίνεται απορριπτέος ως αβάσιμος, καθώς μόνη η επίκληση προσφορών τρίτων δεν στοιχειοθετεί, άνευ ετέρου, συμφωνία υπεργολαβίας και μάλιστα υπό την έννοια συντελεσμένου γεγονότος. Συνελόντι ειπείν, κατά την επισκόπηση της αιτιολόγησης, δεν υπάρχει κάποιο σημείο, από το οποίο να προκύπτει, ότι ήδη (κατά την υποβολή του Ε.Ε.Ε.Σ δηλαδή) ανατέθηκε υπεργολαβικά σε τρίτους η εκτέλεση αυτοτελούς τμήματος της δημοπρατούμενης σύμβασης, με άλλα λόγια, δεν υπάρχει εν προκειμένω το απαιτούμενο αποτέλεσμα, αφ' ενός για να απαντηθεί καταφατικά το σχετικό ερώτημα του Ε.Ε.Ε.Σ, αφ' ετέρου για να υποχρεούνται οι τρίτοι στη σύνταξη και υποβολή Ε.Ε.Ε.Σ. για διαπίστωση της καταλληλότητας τους. Επίσης, προς τούτο κατατείνει και το ότι στο Παράρτημα II - όπου εμπεριέχονται οι σχετικές προσφορές - στο προοίμιο εκάστης προσφοράς ουδείς λόγος γίνεται από τους τρίτους προσφέροντες σε συντελεσμένη, βεβαία και υφιστάμενη υπεργολαβία ούτε φυσικά επισυνάπτεται, πέραν των οικονομικών προσφορών των τρίτων, κάποιο ήδη υπογεγραμμένο συμφωνητικό έργου ή κάποια άλλη παρόμοια δήλωση, στοιχεία, τα οποία, εάν υπήρχαν, θα κατεδείκνυαν ότι πράγματι υφίσταται σχέση υπεργολαβίας. Συνεπώς, το ότι οι προσφορές τρίτων δεν συνιστούν συντελεσμένη υπεργολαβία παρά μόνο προσφορές προς αναλυτικότερη παρουσίαση του κόστους και επικουρία της αναθέτουσας Αρχής στην ανάλυση αυτού του

κόστους αποδεικνύεται σαφώς. Επικουρικώς, ως προς την λυσιτέλεια του ισχυρισμού της προσφεύγουσας, πρέπει να γίνει δεκτό, ότι και ο ίδιος ο ισχυρισμός ότι η δήλωση στο Ε.Ε.Ε.Σ, σχετικά με τη μη χρήση υπεργολάβων, δεν ανταπεκρίνεται στην πρόθεσή της, δεν θα μπορούσε να έχει ως αυτόματη συνέπεια τον αποκλεισμό της. Απεναντίας, στην υποθετική αυτή περίπτωση, θα γεννούσε την υποχρέωση της αναθέτουσας Αρχής να την καλέσει, κατ' αρ. 102 ν. 4412/16, σε αποσαφήνιση - επεξήγηση της σχετικής δήλωσης στο Ε.Ε.Ε.Σ. και τούτο, διότι το Ε.Ε.Ε.Σ έχει τον χαρακτήρα δικαιολογητικού που υποβάλλεται στον διαγωνισμό ως ουσιώδης προϋπόθεση συμμετοχής, διότι αποτελεί υπεύθυνη δήλωση των στοιχείων εκείνων που είναι κρίσιμα, σύμφωνα με τη διακήρυξη, ώστε η αναθέτουσα Αρχή να ελέγξει τους προβλεπόμενους από τον νόμο λόγους αποκλεισμού και τα προβλεπόμενα κριτήρια επιλογής. Για τα στοιχεία αυτά, προς απόδειξη των οποίων η διακήρυξη ζητεί τα προβλεπόμενα αποδεικτικά δικαιολογητικά, το Ε.Ε.Ε.Σ θεσπίζεται ως μέσο διευκόλυνσης προκαταρκτικής απόδειξης, με στόχο την κατ'αρχήν αντικατάστασή τους προς αποφυγή περιττής γραφειοκρατίας και την προσκόμισή τους μόνον από τον ανάδοχο. Το πεδίο σχετικά με τους υπεργολάβους δεν εμπίπτει στα προς έλεγχο κριτήρια αποκλεισμού και ποιοτικής επιλογής των άρθρων 22Α και 22Β-Ε της διακήρυξης. Συνεπώς, όπως βασίμως υποστηρίζει η πρώτη παρεμβαίνουσα, η μεν δήλωση του προσφέροντος ως προς τους υπεργολάβους μπορεί να είναι νόμιμα αρνητική, ανεξαρτήτως τυχόν ενδεχόμενης νόμιμης χρήσης υπεργολάβου κατά το στάδιο εκτέλεσης (αρ. 131,165 ν. 4412/16), περίπτωση που διακρίνεται από την μνεία υπεργολάβου με την προσφορά (αρ. 58 ν. 4412/16), καθώς η δήλωση περί υπεργολάβων δεν είναι υπεύθυνη δήλωση, υπό την έννοια ότι ενδεχομένως να ανακύψει ανάγκη μεταβολής της σχετικής απόφασης από τον προσφέροντα, ήτοι να μην χρησιμοποιήσει υπεργολάβο, παρ' ότι τον δήλωσε, όπως και να χρησιμοποιήσει, κατά το στάδιο εκτέλεσης, υπεργολάβο που δεν δήλωσε. Ως εκ τούτου, ο προσφέρων που δεν στηρίζεται στις ικανότητες υπεργολάβου, σε διαγωνισμό, όπου δεν προβλέπεται υποχρεωτική υπεργολαβία, ανταποκρίνεται στους όρους του διαγωνισμού και μπορεί να αναδειχθεί ανάδοχος, ανεξαρτήτως αν αποφασίσει να κάνει χρήση υπεργολάβων, κατά το στάδιο εκτέλεσης, οπότε, σε αυτή την περίπτωση δύναται, παρ' ότι πρόκειται

περί δυνητικής υπεργολαβίας, να ζητηθεί ο έλεγχος των προσόντων των τελευταίων. Συνεπώς, αν διαπιστωθεί από την αναθέτουσα Αρχή, ότι ο προτεινόμενος υπεργολάβος δεν είναι κατάλληλος, τότε συνέπεια είναι η απόρριψη και η αντικατάσταση του υπεργολάβου και όχι ο αποκλεισμός του προσφέροντος. Ως προδιελήφθη, ο οικονομικός φορέας έχει την δυνατότητα να αποφασίσει οποτεδήποτε, δηλαδή τόσο κατά τη διαγωνιστική διαδικασία αλλά και αργότερα και κατά την εκτέλεση του έργου (άρθρο 131,165 του Ν. 4412/2016), την προσφυγή σε δυνητική υπεργολαβία, το πρόσωπο του υπεργολάβου και τους όρους της υπεργολαβικής συμφωνίας, ήτοι η διαπίστωση ότι δεν υφίσταται ζήτημα ανακριβούς δήλωσης στο Ε.Ε.Ε.Σ υποστηρίζεται και από το γεγονός, ότι δεν υπήρχε υποχρέωση σύναψης και γνωστοποίησης της υπεργολαβίας για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό. Πράγματι, ούτε στα συμβατικά τεύχη προβλέπεται η υποχρεωτική εκτέλεση από εξειδικευμένο υπεργολάβο των εργασιών ούτε τίθεται θέμα αδυναμίας του εν λόγω φορέα να τις εκτελέσει αυτοδύναμα, κάτι άλλωστε που κρίθηκε από την αποδοχή της συμμετοχής του από την αναθέτουσα Αρχή, η οποία (συμμετοχή) έγινε με την παραδοχή της δήλωσης αυτοδύναμης εκ μέρους του εκτέλεσης του έργου. Συνεπώς, από το πλήρως συμπληρωμένο Ε.Ε.Ε.Σ της πρώτης παρεμβαίνουσας προκύπτει το ζητούμενο από το νόμο και τη διακήρυξη (άρθρο 23.1), ότι ο προσφέρων δεν βρίσκεται σε καμμία από τις καταστάσεις του άρθρου 22Α της διακήρυξης και πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής του άρθρου 22Β-Ε της διακήρυξης, για τα οποία και οφείλει να προσκομίσει δικαιολογητικά, εφ' όσον ανακηρυχθεί ανάδοχος. Με αυτό το περιεχόμενο του Ε.Ε.Ε.Σ., ορθώς και κατά δέσμια αρμοδιότητα, η συμμετοχή της πρώτης παρεμβαίνουσας έγινε δεκτή και άρα το μέρος της προσφυγής κατά της πρώτης παρεμβαίνουσας είναι απορριπτέο.

16. Επειδή, ως προς τις αιτιάσεις κατά της δεύτερης παρεμβαίνουσας λεκτέα τα κάτωθι: Αντίθετα με τα όσα υπολαμβάνει η προσφεύγουσα, η αιτιολόγηση της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς δεν συνιστά διαδικασία υποβολής οικονομικής και τεχνικής μελέτης του έργου. Σύμφωνα με τα νομολογιακώς κρατούντα, αρκεί να προσκομίζονται ορισμένα στοιχεία, εν όψει των οποίων να δύναται, ευλόγως, να υποτεθεί, ότι το έργο είναι βιώσιμο, είτε αντικειμενικά είτε λόγω ιδιαιτέρων συνθηκών που συντρέχουν υπέρ του

προσφέροντος. Άλλωστε, η φύση και τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης σύμβασης παίζουν κομβικό ρόλο κατά τον έλεγχο της επάρκειας της αιτιολόγησης (βλ ΔΕΕ Απόφαση 18ης-12-2014, Υπόθεση C-568/13 Data Medical Service, σκ 50, ΕΑ ΣτΕ 197/2015, σκ 8). Άλλος (μεγαλύτερος) είναι ο βαθμός αποδεικτικής πληρότητας που απαιτείται για την αιτιολόγηση προσφορών, που υποβάλλονται για έργα τεχνικά δύσκολα, πολύπλοκα, πρωτότυπα κλπ, και μικρότερος είναι αυτός που αναμένεται για απλά και συνηθισμένα έργα, όπως το επίμαχο. Ειδικότερα, δια της υπ' αριθ. Ν8/2018 απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Πατρών, κρίθηκε, ότι δεν δικαιούται η αναθέτουσα Αρχή να απαιτήσει από τον αιτιολογούντα να προσκομίσει τεχνική προσφορά με αναλυτικό προϋπολογισμό των εργασιών και των υπηρεσιών του έργου, καθ' όσον τούτο δεν προβλέπεται από το διέπον τον διαγωνισμό νομοθετικό καθεστώς ή την διακήρυξη. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η δεύτερη παρεμβαίνουσα εκλήθη, αορίστως, να αιτιολογήσει την προσφορά της. Με την μεθοδολογία της απέδειξε τον κερδοφόρο χαρακτήρα της προσφοράς της, αναμένοντας, σε κάθε περίπτωση, τον διάλογο που θα έπρεπε, κατά νόμο (άρθρο 88 παρ 3 Ν 4412/2016), να επακολουθήσει. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, η προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας είναι ζημιογόνος κατά 706.749,42 ευρώ. Δηλαδή, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι προκειμένου να εκτελεσθεί το έργο, άνευ ζημίας αλλά και άνευ κέρδους, απαιτείται ποσό (3.722.322,58 ευρώ ποσό της προσφοράς της δεύτερης παρεμβαίνουσας + 706.749,42 ευρώ ποσό δήθεν ζημίας =) 4.429.072 ευρώ. Κατόπιν της επισκόπησης των στοιχείων του φακέλλου, πρέπει να γίνει δεκτός ο ισχυρισμός της δεύτερης παρεμβαίνουσας, ότι μία επιχείρηση που είναι εγκατεστημένη στην Πάτρα, όπως η ίδια, και διαθέτει το σύνολο του απαιτούμενου τεχνικού εξοπλισμού (βλ παράρτημα 8 της αιτιολογικής έκθεσης) χρειάζεται, για να εκτελέσει (χωρίς κέρδος) το έργο, το ποσό των 4.429.072 ευρώ, είναι δε προφανές, ότι το ίδιο ποσό, τουλάχιστον, απαιτείται για την εκτέλεση του έργου και από την εγκατεστημένη στην Αθήνα προσφεύγουσα. Η προσφεύγουσα διατείνεται, ότι η προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας είναι απορριπτέα, διότι, από την αιτιολογική της έκθεση, προκύπτει παραβίαση της εργατικής νομοθεσίας. Ειδικότερα, προβάλλει, ότι σε έναν εργοδηγό δεν συνυπολόγισε επιδόματα εορτών και ότι σε έναν οδηγό ανέφερε ως βασικό μισθό το ποσό των

650 ευρώ, αντί του βασικού μισθού που ανέρχεται σε 713 ευρώ μηνιαίως. Επί του συγκεκριμένου ισχυρισμού κρίσιμη είναι η διάταξη του άρθρου 88 παρ 3 Ν 4412/2016 προβλέπονται τα ακόλουθα: «Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18». Από την σαφή γραμματική διατύπωση της ανωτέρω διάταξης (αλλά και από την τελολογική της ερμηνεία) προκύπτει, ότι η προσφορά δεν απορρίπτεται σε κάθε περίπτωση διαπίστωσης εσφαλμένου υπολογισμού του εργατικού κόστους για τον τάδε ή τον δείνα μεμονωμένο εργαζόμενο. Αντιθέτως, προβλέπεται ότι η διαπίστωση αποκλίσεων από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας (και ιδίως από αυτές που ορίζουν τα κατώτατα όρια μισθών και ημερομισθίων) συναρτάται, ευθέως, με τον ασυνήθιστα χαμηλό χαρακτήρα της προσφοράς. Συνελόντι ειπείν, ο ασυνήθιστα χαμηλός χαρακτήρας της προσφοράς θα πρέπει να είναι το αποτέλεσμα της παραβίασης της εργατικής νομοθεσίας. Αποκλίσεις κατά τον υπολογισμό του μισθολογικού κόστους, η διόρθωση των οποίων δεν καθιστά την προσφορά ζημιογόνο, δεν αποτελούν λόγο απόρριψής της. Εν προκειμένω, η δεύτερη παρεμβαίνουσα δήλωσε ρητώς, ότι οι μισθωτοί που θα απασχολήσει θα αμείβονται «σύμφωνα με τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας κατά κλάδο επιστημονικού και εργατοτεχνικού προσωπικού που θα απασχοληθεί στο έργο, συμπεριλαμβανομένης και της εργοδοτικής εισφοράς στο ΙΚΑ». Περαιτέρω, υπολόγισε τις αποδοχές των χειριστών, οδηγών και εργατοτεχνιτών, που θα απασχολήσει, στο ύψος τουλάχιστον των κατωτάτων νομίμων. Σε μία μεμονωμένη περίπτωση, κατά τον υπολογισμό του ημερησίου κόστους λειτουργίας του φορτηγού «DUMPER» ανέφερε ως μισθό του οδηγού το ποσό των 650 ευρώ μηνιαίως, το οποίο, πράγματι, υπολείπεται του κατωτάτου νομίμου, εφ' όσον όμως πρόκειται περί οκτάωρης απασχόλησης. Έτσι, όταν η απασχόληση προβλέπεται να είναι μειωμένη - λιγότερη του οκταώρου, μειώνεται αντίστοιχα και το ποσό του προβλεπόμενου μισθού. Εν προκειμένω, στην εξεταζόμενη προσφυγή αναφέρεται ρητά - συνομολογείται (βλ. σελ 36, στίχος 15), ότι σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση το φορτηγό «DUMPER» θα λειτουργεί επί 7 ώρες. Συνεπώς, οι κατώτατες νόμιμες αποδοχές του οδηγού του ανέρχονται σε 623,87 ευρώ, ήτοι υπολείπονται του ποσού των 650 ευρώ που υπολόγισε. Επομένως, η

αναφορά περί μισθού 650 ευρώ, όπως η δεύτερη παρεμβαίνουσα συνομολογεί, οφείλεται σε παραδρομή και συγκεκριμένα σε εσφαλμένη κατά λέξη αντιγραφή από παλαιότερη αιτιολόγησή της, η οποία είχε συνταχθεί όταν οι κατώτατες νόμιμες αποδοχές ανέρχονταν στο ανωτέρω ποσό. Εξ άλλου, εν όψει του προϋπολογισμού του υπό ανάθεση έργου και σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 139 παρ 1 Ν. 4412/2016, για την γενική επιστασία του απαιτούνται τρία τεχνικά στελέχη. Πράγματι, στο πλαίσιο της εκτίμησης του γενικού εξόδου για προσωπικό γενικής επιστασίας, υπολόγισε τις αποδοχές τριών στελεχών - μηχανικών. Ως εκ περισσού, ήτοι παρ' όλο που είχε καλυφθεί ο απαιτούμενος αριθμός, υπολόγισε και τις αποδοχές ενός εργοδηγού, χωρίς να προσθέσει επιπλέον δαπάνη για τα επιδόματα εορτών. Πλην όμως, ο υπολογιζόμενος μηνιαίος μισθός του εργοδηγού, εκ 1.000 ευρώ, είναι υπέρτερος του κατωτάτου νομίμου και, ως εκ τούτου, συμψηφίζονται σε αυτόν τα επιδόματα εορτών (βλ. ΕφΑθ 8662/1996, ΔΕΝ 1998, σελ 269, Εφ Αθ 2872/1996, ΔΕΝ 1998, σελ 342 βλ και ΔΕΝ 2000, σελ 1416). Επιπροσθέτως, αυθαιρέτως υπολαμβάνεται ότι ο εργοδηγός θα απασχοληθεί με σύμβαση εργασίας (και όχι με σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών, βλ. Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 1226/2022, σκ 45). Συνεπώς, αμφότεροι οι σχετικοί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας τυγχάνουν αβάσιμοι. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται, ότι τα ανωτέρω, κατά την άποψή της, σφάλματα καθιστούν ζημιογόνο την προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας. Συνεπώς, από τις υπ' όψη παραδρομές, που επιλογώρησαν σε σημεία της αιτιολογικής της έκθεσης, που αφορούσαν στην εκτίμηση κοστολογικών παραμέτρων άσχετων με την τήρηση της εργατικής νομοθεσίας και τον υπολογισμό του εργατικού κόστους (ημερήσια δαπάνη λειτουργίας φορτηγού αφ' ενός και υπολογισμός γενικών εξόδων αφ' ετέρου), δεν μπορεί να συναχθεί συμπέρασμα περί ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς λόγω παραβίασης της εργατικής νομοθεσίας. Σε κάθε περίπτωση, σε αντίθεση με την διαδικασία υποβολής των προσφορών, όπου εφαρμόζεται η αρχή της τυπικότητας (επιτρεπομένης, πάντως, της διόρθωσης σφαλμάτων, κατά τα στο άρθρο 102 Ν 4412/2016 προβλεπόμενα), η διαδικασία της αιτιολόγησής τους έχει ουσιαστικό περιεχόμενο. Για τον λόγο αυτό, επιβάλλεται ρητώς (άρθρο 88 παρ 3 Ν 4412/2016) η διεξαγωγή διαλόγου μεταξύ αναθέτουσας Αρχής και υποψηφίου, στο πλαίσιο του οποίου είναι δυνατή η παροχή οιασδήποτε

διευκρινίσεων, η προσκόμιση νέων στοιχείων και, ιδίως, η διόρθωση οποιουδήποτε εσφαλμένου υπολογισμού, σε οποιοδήποτε θέμα και αν αυτός αφορά (αποδοχές εργαζομένων, τήρηση περιβαλλοντικής νομοθεσίας κλπ). Πέραν των ανωτέρω, η προσφεύγουσα διατείνεται, ότι ορισμένα γενικά έξοδα (λειτουργικά έξοδα έδρας, δαπάνες επισκόπησης μελετών, επισφαλή γενικά έξοδα και νομική υποστήριξη) πρέπει οπωσδήποτε να υπολογισθούν με βάση τα ποσοστά που προβλέπονται από την Εγκύκλιο 9/2017 του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, καταλήγει δε έτσι σε επιβάρυνση του έμμεσου κόστους της εργολαβίας της δεύτερης παρεμβαίνουσας, κατά το ποσό των  $(97.925,50 + 16.0235,57 + 37.416,33 + 3.207,11 =) 169.683,91$  ευρώ. Οι εν λόγω ισχυρισμοί είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι, σύμφωνα με τα ήδη κριθέντα για τις αυτές αιτιάσεις επί της πρώτης παρεμβαίνουσας. Η προσφεύγουσα προβάλλει, ότι τα δρομολόγια, τα οποία υπολογίζει για την εκτέλεση της εργασίας του άρθρου Α.Τ.12. του Τιμολογίου «είναι υπερβολικά». Περαιτέρω, «η διαμόρφωση της προσφοράς κάθε διαγωνιζομένου συναρτάται με οικονομοτεχνικούς παράγοντες που καθορίζονται εν όψει των ιδίων αυτού δεδομένων και όχι με βάση τις εκτιμήσεις και τα δεδομένα του ανταγωνιστή του» (βλ Δ.Εφ. Πατρών Α9/2022, σκ. 14). Συνεπώς, η αμφισβήτηση του εκτιμώμενου κόστους εκτέλεσης ορισμένων εργασιών είναι δυνατή, μόνο με την επίκληση και την προσκόμιση συγκεκριμένων αντικειμενικώς εξακριβώσιμων στοιχείων και όχι με βάση (αναπόδεικτες) υποκειμενικές αντιλήψεις και εκτιμήσεις (βλ ΕΑ ΣΤΕ 12/2020, σκ 12). Ως εκ τούτου, οι εκτιμήσεις της προσφεύγουσας εν σχέσει προς τον αριθμό των δρομολογίων, με την ταχύτητα, με την οποία κινείται το «DUMPER» της δεύτερης παρεμβαίνουσας, τον χρόνο που χρειάζονται τα δικά της συνεργεία για να το φορτοεκφορτώσουν, την οργάνωση της λειτουργίας και την απόδοση του δικού της εκσκαφέα κλπ, ουδόλως δικαιολογούν την επιβάρυνση της προσφοράς της με το προαναφερόμενο ποσό. Επέκεινα, από την επισκόπηση του φακέλλου προκύπτει, ότι η δεύτερη παρεμβαίνουσα προέβη σε λεπτομερή κοστολόγηση του 94,60% των προβλεπομένων εργασιών (βλ παραρτήματα 1 και 2 της αιτιολογικής έκθεσης) και δεν κοστολόγησε λεπτομερώς εργασίες ήσσονος αξίας, που αντιστοιχούν στο 5,40% αυτών που προβλέπονται στο Τιμολόγιο και στον Προϋπολογισμό. Ο υπολογισμός του κόστους των εν λόγω, κατά τεκμήριο ασήμαντων, εργασιών

έγινε απλούστερα, με αναγωγή του αθροίσματος του κόστους των εργασιών, που κοστολογήθηκαν λεπτομερώς, στο σύνολο του προϋπολογισμού (1.749.949,95 ευρώ δαπάνη λεπτομερώς κοστολογηθεισών εργασιών / 0,9460) και συνυπολογίσθηκε έτσι δαπάνη 99.891,43 ευρώ για την εκτέλεσή τους. Η προσφεύγουσα, υπολαμβάνοντας, ότι όφειλε να εκπονήσει (εντός 20 ημερών) πλήρη οικονομοτεχνική μελέτη, προβάλλει, ότι η δαπάνη εκτέλεσης των εν λόγω εργασιών θα πρέπει να εκληφθεί ως ίση με την προβλεπόμενη στον προϋπολογισμό δημοπράτησης, καταλήγοντας, με τον τρόπο αυτό και μάλιστα χωρίς να αφαιρέσει την δαπάνη των 99.891,43 ευρώ, που συνυπολόγισε για την εκτέλεσή τους, σε κοστολογική επιβάρυνση της προσφοράς της δεύτερης παρεμβαίνουσας κατά 166.679,17 ευρώ. Πλην όμως, δεδομένου και του ότι δεν μπορεί να αποκλεισθεί ο οποιοσδήποτε τρόπος κοστολόγησης της προσφοράς (βλ ΕΑ ΣτΕ 83/2017, σκ 12 και 14), η προπεριγραφείσα μέθ... υπολογισμού (που κατέληξε στην δαπάνη των 99.891,43 ευρώ) είναι σύνηθες, ιδίως εν όψει της φύσης του υπό ανάθεση έργου. Από τα ανωτέρω προκύπτει, ότι και μόνο στις προαναφερόμενες τρεις περιπτώσεις, η προσφεύγουσα υπερκοστολογεί, αβάσιμα και αναπόδεικτα, την προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας, κατά το συνολικό ποσό των (169.683,91 + 616.400 + 99.891,43 =) 885.975,34 ευρώ. Το ποσό αυτό υπερκαλύπτει την ζημία που, κατά τις εκτιμήσεις της προσφεύγουσας, θα υποστεί (706.749,42 ευρώ) και απομένει υπόλοιπο - κέρδος συνολικού ύψους (885.975,34 - 706.749,42 =) 179.225,92 ευρώ. Συνεπώς, αποδεικνύεται, ότι, ακόμα και αν ήθελε υποτεθεί ότι είναι βάσιμοι όλοι οι λοιποί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας, αυτοί πάλι προβάλλονται αλυσιτελώς, καθώς, εκ της προδιαληφθείσας ανάλυσης προκύπτει, ότι η προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας παραμένει κερδοφόρος.

17. Επειδή, ως προς τις αιτιάσεις κατά της τρίτης παρεμβαίνουσας, από την επισκόπηση του φακέλλου, λεκτέα τα κάτωθι. Στην κρινόμενη περίπτωση, η αναθέτουσα Αρχή αποδέχθηκε τις εξηγήσεις τόσο της προσφεύγουσας όσο και των λοιπών διαγωνιζόμενων, αφού έλαβε υπ' όψη αφ' ενός τα στοιχεία, που προσκόμισε έκαστος εξ αυτών, αφ' ετέρου τις τιμές τρέχουσας αγοράς, όπως αυτές αποτυπώνονται σε δύο συμβάσεις, με αντικείμενο παρόμοιο προς το επίδικο (συντήρηση αντιπλημμυρικών έργων σε ποταμούς - χειμάρρους κλπ.),

που εκτελούνται επιτυχώς και χωρίς προβλήματα την ίδια χρονική περίοδο για λογαριασμό της αναθέτουσας Αρχής, με ποσοστά έκπτωσης 56,16% και 66,08% επί του προϋπολογισμού, αντίστοιχα, δηλαδή με ποσοστά έκπτωσης, ακόμη και μεγαλύτερα εν σχέσει προς αυτό που προσφέρει η τρίτη παρεμβαίνουσα. Ως εκ τούτου, η αποδοχή των εξηγήσεων παρίσταται νόμιμα αιτιολογημένη, δεδομένου ότι ελήφθησαν υπ' όψη αφ' ενός τα στοιχεία που προσκόμισε και αφ' ετέρου πρόσφορα, συγκριτικά στοιχεία της αγοράς, χωρίς να απαιτείται η αιτιολόγηση να περιλαμβάνεται καθ' ολοκληρίαν στο σώμα της προσβαλλόμενης απόφασης, αλλ' αρκεί ότι προκύπτει τόσο από το σώμα της όσο και από τα στοιχεία του φακέλλου εν γένει. Ειδικότερα, σε σχέση με το σημείο 2.1.1.1. της κρινόμενης προσφυγής, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι η αμοιβή του εργοδηγού, που θα απασχοληθεί, είναι κατώτερη της ελάχιστης προβλεπόμενης, είναι δηλαδή κατώτερη από 713 ευρώ μικτά μηνιαίως. Ωστόσο, με την αιτιολόγηση της προσφοράς προσκόμισε μισθολογικό πίνακα μηνός Ιουλίου 2022 (σελίδα 70 του ηλεκτρονικού αρχείου με τίτλο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ»), απ' όπου προκύπτει, ότι το μισθολογικό κόστος για την απασχόληση του Γεώργιου ..., ο οποίος θα απασχοληθεί ως εργοδηγός, ανέρχεται σε 775,43 ευρώ μικτά, σε μηνιαία βάση. Επομένως, το μηνιαίο κόστος του εργοδηγού είναι μεγαλύτερο του ελαχίστου νομίμου, όπως αυτό προσδιορίζεται από την προσφεύγουσα, και συνεπώς ουδέν ζήτημα παραβίασης της εργατικής νομοθεσίας τίθεται. Εξ' άλλου, το ποσό των 948,27 ευρώ έχει προσδιορισθεί με αναγωγή του μισθού του εργοδηγού στο σύνολο των 36 μηνών της εργολαβίας (σελίδα 23 του ηλεκτρονικού αρχείου με τίτλο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ\_»), αφού ελήφθησαν υπ' όψη και τα επιδόματα που δικαιούται και δη τα δώρα Χριστουγέννων και Πάσχα. Σε σχέση με το σημείο 2.1.1.2 της κρινόμενης προσφυγής, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι δεν έχει ορισθεί τεχνικός ασφαλείας. Ωστόσο, όπως προκύπτει και από την συνημμένη ετήσια κατάσταση του προσωπικού της εταιρείας, ως τεχνικός ασφαλείας έχει ορισθεί ο βασικός εταίρος, ... Βασίλειος, από 08-03-2013 έως και 31-12-2023. Ο ορισμός θα ανανεωθεί για όσο χρονικό διάστημα θα απαιτηθεί, έτσι ώστε να καλύψει το συνολικό χρονικό διάστημα της εργολαβίας. Επομένως, η κοστολόγηση της απασχόλησής του έχει συνυπολογισθεί, όπως προκύπτει από τον μισθολογικό πίνακα μηνός Ιουλίου 2022 (σελίδα 69 του

ηλεκτρονικού αρχείου με τίτλο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ signed»). Εν σχέσει προς το σημείο 2.1.1.3 της κρινόμενης προσφυγής, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι στο κόστος της εγγυητικής καλής εκτέλεσης δεν λαμβάνεται υπ' όψη, ότι η τρίτη παρεμβαίνουσα θα επιβαρυνθεί με προμήθειες για την περίοδο καλής εκτέλεσης και τον χρόνο υποχρεωτικής συντήρησης. Ωστόσο, ναι μεν ο χρόνος εκτέλεσης των εργασιών ορίζεται στους 36 μήνες, πλην, λόγω της φύσης του έργου, υπάρχει η δυνατότητα εκτέλεσης εργασιών σε πολλαπλά μέτωπα ταυτόχρονα, με συνέπεια την ολοκλήρωση των συμβατικών εργασιών σε προγενέστερο χρόνο. Ως εκ τούτου, βάσιμα η τρίτη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει στην παρέμβασή της, ότι δύναται να αποπερατώσει τις συμβατικές εργασίες σε προγενέστερο από τον προβλεφθέντα χρόνο, δεδομένου ότι στο πλαίσιο συναφούς αντιπλημμυρικού έργου με τίτλο «ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ, ΑΡΣΗ ΦΕΡΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΟΤΑΜΟΥΣ ΚΑΙ ΧΕΙΜΑΡΡΟΥΣ ... 2019-2020» (αρ. πρωτ. αρχικής σύμβασης 310520/5472/20-11-2020, ΑΔΑΜ: 20ΣΥΜΝ007731276) το 100% του οικονομικού αντικείμενου της αρχικής σύμβασης είχε συμπληρωθεί 14 μήνες νωρίτερα από την αρχικά προγραμματισμένη συμβατική διάρκεια των 36 μηνών (μέχρι 20-11-2023). Αυτό είναι σε γνώση της αναθέτουσας Αρχής, προκύπτει δε και από τον 10<sup>ο</sup> λογαριασμό - πιστοποίηση του εν λόγω έργου (το αρχικό συμβατικό ποσό ανερχόταν στο ποσό των 2.388.826,06 ευρώ με ΦΠΑ, ενώ το άθροισμα εκτελεσθεισών εργασιών μέχρι τις 08-07-2022, οπότε υπογράφεται ο ανωτέρω λογαριασμός, ανερχόταν ήδη σε 2.620.472,61 ευρώ, επομένως είχε κατά πολύ ξεπερασθεί το αρχικό συμβατικό αντικείμενο, ήδη σ' εκείνο τον χρόνο). Επομένως, ο υπολογισμός των προμηθειών για την εγγύηση καλής εκτέλεσης λαμβάνει χώρα με βάση αυτήν την εκτίμηση περί πρόωρης ολοκλήρωσης των εργασιών της σύμβασης, την οποία στηρίζει στην εμπειρία της κατά την εκτέλεση παρόμοιου έργου. Σε σχέση με το σημείο 2.1.1.4. της κρινόμενης προσφυγής, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ότι η τρίτη παρεμβαίνουσα δεν έχει υπολογίσει τις κρατήσεις, στις οποίες θα υποβληθεί. Ωστόσο, από την επισκόπηση του φακέλλου προκύπτει, ότι η τρίτη παρεμβαίνουσα έχει υπολογίσει το σύνολο των προβλεπόμενων κρατήσεων (σελίδα 23 του ηλεκτρονικού αρχείου με τίτλο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ\_»). Σε κάθε περίπτωση, η προσφεύγουσα υπολογίζει

εσφαλμένα κράτηση ύψους 0,07% υπέρ των λειτουργικών αναγκών της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. και κράτηση ύψους 0,06% υπέρ των λειτουργικών αναγκών της Α.Ε.Π.Π., δεδομένου ότι οι διατάξεις που θεσπίζουν τις εν λόγω κρατήσεις έχουν καταργηθεί ρητά, ιδίως με τα άρθρα 17§7 και 19 του ν. 4912/2022. Εξ άλλου, μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί υπουργική απόφαση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 36§3 του ν. 4412/2016, έτσι ώστε να καθορισθούν οι λεπτομέρειες σχετικά με τη επιβολή κράτησης ύψους 0,02% υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του ΟΠΣ Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., επομένως ούτε αυτή η κράτηση έπρεπε να συνυπολογισθεί για την αιτιολόγηση του ύψους της προσφοράς της τρίτης παρεμβαίνουσας. Ως προς το σημείο 2.1.1.5. της κρινόμενης προσφυγής, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ότι οι ασφαλιστικές εισφορές θα πρέπει να υπολογισθούν σε ποσοστό 3,81% και όχι σε ποσοστό 2,45%. Ωστόσο, η επίκληση του ποσοστού 3,81% δεν βρίσκει έρεισμα στην κείμενη νομοθεσία. Το κόστος των ασφαλιστικών εισφορών έχει υπολογισθεί με βάση τον προϋπολογισμό του έργου και τα ποσοστά εργατικής δαπάνης ανά είδος εργασίας, όπως αυτά καθορίζονται δεσμευτικά από τους οικείους πίνακες του Κανονισμού Ασφάλισης του πρώην ΙΚΑ (σελίδες 27 έως 31 του ηλεκτρονικού αρχείου με τίτλο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ»). Επομένως, αναπόδεικτα αναφέρεται από την προσφεύγουσα, ότι «σε τέτοιας φύσης έργα» οι ασφαλιστικές εισφορές ανέρχονται σε 3,81%. Σε σχέση με το σημείο 2.1.1.6 της κρινόμενης προσφυγής, υποστηρίζει η προσφεύγουσα, ότι η τρίτη παρεμβαίνουσα δεν έχει υπολογίσει σειρά κέντρων κόστους που αναφέρονται στην υπ' αριθμ. 9/2017 εγκύκλιο του ΥΠΟΜΕ. Εν πρώτοις, τα διαλαμβανόμενα στην υπ' αριθμ. 9/2017 εγκύκλιο του ΥΠΟΜΕ δεν έχουν υποχρεωτικότητα και δεν υποκαθιστούν τη μη εκδοθείσα μέχρι σήμερα υπουργική απόφαση του άρθρου 88§6 του ν. 4412/2016, η οποία, μόνη αυτή, θα υποχρέωνε πράγματι τους οικονομικούς φορείς να αιτιολογούν το ύψος των προσφορών τους με συγκεκριμένο τρόπο, ως βάσιμα υποστηρίζει η τρίτη παρεμβαίνουσα. Εξ άλλου, όλα τα έξοδα, που αναφέρει η προσφεύγουσα, έχουν συνυπολογισθεί στο κέντρο κόστους «ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ - ΓΡΑΦΕΙΟΥ» (σελίδα 23 του ηλεκτρονικού αρχείου με τίτλο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ\_signed»). Σε κάθε περίπτωση, εκ περισσού σημειώνεται, ότι δεν περιλαμβάνονται δαπάνες μελετών του έργου, καθώς δεν πρόκειται για κατασκευή κτιρίου ή έργου οδοποιίας ή

κατασκευή δικτύων ύδρευσης - αποχέτευσης, κατά την εκτέλεση των οποίων θα μπορούσε πραγματικά να ανακύψει τέτοια ανάγκη, αλλά για τεχνικό έργο καθαρισμού ποταμών με την απομάκρυνση φερτών υλών και κατασκευή φατνών κατά κύριο λόγο. Εξ άλλου, υπεύθυνοι για την σύνταξη των ΣΑΥ/ΦΑΥ είναι το προσωπικό που αναφέρεται στον πίνακα 1 «ΕΞΟΔΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ» (σελίδα 23 του ηλεκτρονικού αρχείου με τίτλο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ \_signed»), τα έξοδα απασχόλησης του οποίου έχουν ήδη υπολογισθεί σε ποσό 141.648,12 ευρώ, ήτοι μεγαλύτερο από αυτό που αναφέρει η προσφεύγουσα. Ακόμη, από κανένα συμβατικό όρο δεν προκύπτει, ότι θα πρέπει να υποβληθούν οι συμμετέχοντες σε δαπάνες δημοσιοποίησης, επομένως εύλογα δεν περιλαμβάνεται σχετική κοστολόγηση στην αιτιολόγηση της τρίτης παρεμβαίνουσας. Επιπρόσθετα, η προσφεύγουσα δεν προσδιορίζει τα υποτιθέμενα «επισφαλή γενικά έξοδα πάσης φύσεως», με τα οποία θεωρεί ότι πρέπει να επιβαρυνθεί η τρίτη παρεμβαίνουσα, επομένως ο σχετικός ισχυρισμός είναι εντελώς αόριστος, αλλά, σε κάθε περίπτωση, και ουσιαστικά αβάσιμος, αφού δεν προκύπτει, ότι η τρίτη παρεμβαίνουσα θα επιβαρυνθεί με κάποιο από τα έξοδα, που ενδεικτικά περιλαμβάνει η υπ' αριθμ. 9/2017 εγκύκλιος του ΥΠΟΜΕ στη συγκεκριμένη κατηγορία εξόδων, δεδομένου ότι είναι, κατά το τρέχον διάστημα, εγκατεστημένη στην περιοχή εκτέλεσης της σύμβασης επ' ευκαιρία της εκτέλεσης άλλου παρόμοιου δημοσίου έργου με τίτλο «ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ, ΑΡΣΗ ΦΕΡΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΟΤΑΜΟΥΣ ΚΑΙ ΧΕΙΜΑΡΡΟΥΣ ... 2019-2020», ενώ εδρεύει σε απόσταση περίπου μιας ώρας από τον τόπο εκτέλεσης των εργασιών. Τέλος, ειδικώς τα έξοδα γραφείου έχουν συνυπολογισθεί στην κοστολόγηση της προσφοράς της τρίτης παρεμβαίνουσας, αφού ελήφθη υπ' όψη και η ήδη υφιστάμενη παρουσία της και η γειτνίαση της έδρας της προς τον τόπο εκτέλεσης των εργασιών. Σε σχέση με το σημείο 2.2.1 (πρώτο σημείο - σελίδα 18) της κρινόμενης προσφυγής, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ότι η τρίτη παρεμβαίνουσα δεν έχει κοστολογήσει δεύτερο υπάλληλο για την τεχνική επιθεώρηση και ότι δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί η προβλεπόμενη μηνιαία επιθεώρηση σε μια ημέρα. Όμως, το προσωπικό που θα φέρει εις πέρας την τεχνική επιθεώρηση, αναφέρεται στον πίνακα 1 «ΕΞΟΔΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ» (σελίδα 23

του ηλεκτρονικού αρχείου με τίτλο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ \_signed»), η δε απασχόλησή του έχει κοστολογηθεί, ανεξαρτήτως της επιμέρους κοστολόγησης του ΑΤ 1 του τιμολογίου μελέτης, και έχει αθροισθεί στο συνολικό κόστος της σύμβασης. Περαιτέρω, τα καύσιμα έχουν υπολογισθεί για την κάλυψη του συνόλου της απαιτούμενης τεχνικής επιθεώρησης σε μηνιαία βάση, δηλαδή για 600 χιλιόμετρα. Τέλος, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της τρίτης παρεμβαίνουσας, εν όψει και των τεχνολογικών μέσων που θα χρησιμοποιηθούν απ' αυτήν (drones κτλ) και λόγω της πρότερης δραστηριοποίησής της στην περιοχή για την εκτέλεση του δημοσίου έργου με τίτλο «ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ, ΑΡΣΗ ΦΕΡΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΟΤΑΜΟΥΣ ΚΑΙ ΧΕΙΜΑΡΡΟΥΣ ... 2019-2020», βάσιμα αυτή υποστηρίζει, ότι έχει την ειδική εμπειρία των συνθηκών εκτέλεσης μιας εργολαβίας, όπως η εν λόγω, και είναι σε θέση να πραγματοποιήσει την απαιτούμενη επιθεώρηση εντός μιας ημέρας. Αμφισβητώντας την εν λόγω δυνατότητα, η προσφεύγουσα αναπόδεικτα επιχειρεί τω όντι να ανατρέψει την προτεινόμενη τεχνική λύση της τρίτης παρεμβαίνουσας και να προσαρμόσει τα κόστη στις δικές της δυνατότητες, δεδομένου ότι κάθε διαγωνιζόμενος διαμορφώνει την προσφορά του με βάση τις συνθήκες, υπό τις οποίες τελεί, και τα πλεονεκτήματα που έχει (ΣΤΕ 1722/2020). Σε σχέση με το σημείο 2.2.1. (δεύτερο σημείο - σελίδα 18 και 19) της κρινόμενης προσφυγής, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ότι δεν έχει υπολογισθεί ορθά η δυνατότητα του οχήματος dumper να μεταφέρει φερτά υλικά στον τόπο εκτέλεσης των εργασιών. Όμως, από την επισκόπηση της προσφοράς της τρίτης παρεμβαίνουσας προκύπτει, ότι η μεταφορά των φερτών υλικών με όχημα Dumper θα γίνει εντός της κοίτης και με παράπλευρη εναπόθεση αυτών, όπως αναφέρεται και στο τιμολόγιο του έργου. Ως βασίμως, υποστηρίζει και αποδεικνύει η τρίτη παρεμβαίνουσα, εκ του τρόπου εκτέλεσης των εργασιών, τον οποίο γνωρίζει αυτή επ' ευκαιρία της εν γένει δραστηριοποίησής της στην ευρύτερη περιοχή λόγω της εκτέλεσης του δημοσίου έργου με τίτλο «ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΒΛΑΣΤΗΣΗΣ, ΑΡΣΗ ΦΕΡΤΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΠΟΤΑΜΟΥΣ ΚΑΙ ΧΕΙΜΑΡΡΟΥΣ ... 2019-2020», κάθε διαδρομή του οχήματος Dumper δεν θα υπερβαίνει το ένα χιλιόμετρο περίπου, παρά τα όσα αντίθετα υποστηρίζει η

προσφεύγουσα. Εξ άλλου, η προσφεύγουσα δεν λαμβάνει υπ όψη στους υπολογισμούς της, ότι για την φόρτωση του οχήματος Dumper θα χρησιμοποιηθεί εκσκαφέας Liebherr 974 με χωρητικότητα κάδου 5,2 m<sup>3</sup>, ποσότητα δηλαδή αρκετά μεγάλη για να δικαιολογήσει τον χρόνο που υπολογίζεται από την τρίτη παρεμβαίνουσα (αφού θα απαιτούνται μόλις 6 κουβαδιές του εκσκαφέα, κάθε 1 ανά 10 δευτερόλεπτα, δηλαδή 1 λεπτό συνολικά για να φορτωθεί πλήρως το όχημα Dumper). Σημειώνεται ότι οι αποδόσεις των μηχανημάτων, που υπολογίζει η προσφεύγουσα, έρχονται σε αντίθεση με τις αποδόσεις, οι οποίες αναφέρονται στην αιτιολόγηση της τρίτης παρεμβαίνουσας, όπου αυτές παρατίθενται με πλήρη στοιχεία, για κάθε μηχανήμα που θα χρησιμοποιήσει, από τα «προσπέκτους» των κατασκευαστών (ιδίως σελίδες 44 έως 58 του ηλεκτρονικού αρχείου με τίτλο «ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ η\_signed»). Σε σχέση με το σημείο 2.2.1 (τρίτο σημείο - σελίδα 19) της κρινόμενης προσφυγής, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα ότι η τρίτη παρεμβαίνουσα δεν έχει υπολογίσει έξοδα λειτουργίας για το κόσκινο που διαθέτει. Ο ισχυρισμός είναι απορριπτέος, διότι η σχετική δαπάνη έχει ληφθεί υπ' όψη κατά την κοστολόγηση κάθε επιμέρους εργασίας του τιμολογίου μελέτης, στην οποία απαιτείται η χρήση κόσκινου. Εξ άλλου, για τον προσδιορισμό του κόστους, χρησιμοποιείται ως βάση υπολογισμού μια προσφορά τρίτου διαγωνιζόμενου, κατά τρόπο απαράδεκτο, δεδομένου ότι κάθε επιχείρηση έχει την δυνατότητα να διατυπώνει, βάσει των δικών της επιλογών, το επιχειρηματικό της σχέδιο (κόστος προμηθειών, κόστος εργασιών - εργατών - μηχανημάτων κτλ) (ΣτΕ 1722/2020). Άρα, η προσφορά τρίτου διαγωνιζόμενου δεν δεσμεύει επ' ουδενί τους λοιπούς συμμετέχοντες και κατά τούτο δεν έχει νόμιμο έρεισμα η προσπάθεια της προσφεύγουσας να καταδείξει το προσαπτόμενο ασυνήθιστα χαμηλό ύψος της προσφοράς της τρίτης παρεμβαίνουσας δια της επίκλησης τέτοιων δεδομένων, που δεν περιλαμβάνονται στη δική της προσφορά. Σε σχέση με το σημείο 2.2.1 (τέταρτο σημείο - σελίδα 19) της κρινόμενης προσφυγής, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα ότι δεν έχει κοστολογηθεί ορθά η δαπάνη για το ΑΤ του τιμολογίου μελέτης. Ο συλλογισμός της ερείδεται επί εσφαλμένης προϋπόθεσης, αφού ο τρόπος χρήσης του οχήματος Dumper έχει εκτιμηθεί αντίθετα με την τεχνική λύση που προτείνει η τρίτη παρεμβαίνουσα (σημείο ΙΙΙ.Β. 10 της παρούσας). Εν σχέσει

προς το σημείο 2.2.1 (πέμπτο σημείο - σελίδα 19) της κρινόμενης προσφυγής, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ότι δεν έχει κοστολογηθεί ορθά η δαπάνη για το AT 8 του τιμολογίου μελέτης. Ο συλλογισμός ερείδεται επί εσφαλμένων προϋποθέσεων, καθώς υπολογίζεται κόστος για τη χρήση του κόσκινου με βάση τα δεδομένα τρίτης επιχείρησης και όχι της τρίτης παρεμβαίνουσας ενώ και η δαπάνη από τη χρήση δύο φορτωτών αντίκειται στην τεχνική λύση, που προτείνει η τρίτη παρεμβαίνουσα. Εξ άλλου, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας δεν λαμβάνει υπόψη τα δεδομένα της τεχνικής λύσης της τρίτης παρεμβαίνουσας και ως εκ τούτου είναι αβάσιμος. Σε σχέση με το σημείο 2.2.1 (έκτο σημείο - σελίδα 20) της κρινόμενης προσφυγής, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ότι δεν έχει κοστολογηθεί ορθά η δαπάνη για το AT 10 του τιμολογίου μελέτης. Ο συλλογισμός ερείδεται επί εσφαλμένης προϋπόθεσης, δεδομένου ότι η χρήση του οχήματος Dumper και η απόδοσή του είναι διαφορετική εν σχέσει προς αυτή που αναφέρει η ανταγωνίστρια. Σε σχέση με το σημείο 2.2.1 (έβδομο σημείο - σελίδα 20) της κρινόμενης προσφυγής, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ότι δεν έχει κοστολογηθεί ορθά η δαπάνη για το AT 12 του τιμολογίου μελέτης. Ο συλλογισμός ερείδεται επί εσφαλμένης προϋπόθεσης, δεδομένου ότι η χρήση του οχήματος Dumper και η απόδοσή του είναι διαφορετική εν σχέσει προς αυτή που αναφέρει η ανταγωνίστρια. Σε σχέση με το σημείο 2.2.1 (όγδοο σημείο - σελίδα 20 και 21) της κρινόμενης προσφυγής, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ότι δεν έχει κοστολογηθεί ορθά η δαπάνη για το AT 16 του τιμολογίου μελέτης. Ο συλλογισμός ερείδεται επί εσφαλμένης προϋπόθεσης, δεδομένου ότι η χρήση του οχήματος Dumper και η απόδοσή του είναι διαφορετική εν σχέσει προς αυτή που αναφέρει η προσφεύγουσα. Σε σχέση με το σημείο 2.2.1 (ένατο σημείο - σελίδα 21) της κρινόμενης προσφυγής, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ότι δεν έχει κοστολογηθεί ορθά η δαπάνη για το AT 21 του τιμολογίου μελέτης. Ο συλλογισμός ερείδεται επί εσφαλμένης προϋπόθεσης, δεδομένου ότι η τεχνική λύση που προτάσσει η τρίτη παρεμβαίνουσα προβλέπει ότι τα συρματοκιβώτια, που θα απαιτηθούν για την επίμαχη σύμβαση, θα παραληφθούν «σε φάκελο», δηλαδή όχι στην μορφή που τελικά θα τοποθετηθούν στο έργο καθώς, ως βάσιμα υποστηρίζει η τρίτη παρεμβαίνουσα, η τελική μορφοποίηση θα γίνει με τα χέρια, πριν την τελική τοποθέτηση. Επομένως, ο όγκος, κατά την παραλαβή

τους από τον προμηθευτή, θα είναι πολύ πιο περιορισμένος εν σχέσει προς αυτόν που υπολογίζει η προσφεύγουσα. Έτσι, το ιδιόκτητο φορτηγό της τρίτης παρεμβαίνουσας θα έχει τη δυνατότητα να μεταφέρει σε κάθε δρομολόγιο πολύ περισσότερα από τα 45 συρματοκιβώτια των απαιτούμενων διαστάσεων που αναφέρει η προσφεύγουσα. Δεδομένου λοιπόν, ότι το συνολικό βάρος των συρματοκιβωτίων που θα απαιτηθούν για την εργολαβία ανέρχεται σε 227.000 κιλά και το μέγιστο βάρος, που το ιδιόκτητο φορτηγό της τρίτης παρεμβαίνουσας μπορεί νόμιμα να μεταφέρει, ανέρχεται σε 30.000 κιλά, θα απαιτηθούν μόλις 8 δρομολόγια για τη μεταφορά του συνόλου των συρματοκιβωτίων στον τόπο της εκτέλεσης της σύμβασης. Επομένως, οι σχετικοί ισχυρισμοί της προσφεύγουσας είναι αβάσιμοι. Σε σχέση με το σημείο 2.2.1 (δέκατο σημείο - σελίδα 21) της κρινόμενης προσφυγής, ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ότι δεν έχει κοστολογηθεί ορθά η δαπάνη για το ΑΤ 23 του τιμολογίου μελέτης. Ο συλλογισμός ερείδεται επί εσφαλμένης προϋπόθεσης, δεδομένου ότι η τεχνική λύση που προτείνει η τρίτη παρεμβαίνουσα δεν περιλαμβάνει την τοποθέτηση των φατνών με τη χρήση τσάπας. Αντίθετα, η τρίτη παρεμβαίνουσα έχει επιλέξει, ώστε η τοποθέτηση των φατνών στην κατάλληλη θέση να γίνεται με τα χέρια και έπειτα οι φάτνες να πληρώνονται με το κατάλληλο υλικό από τον εκσκαφέα. Άρα, ο οικείος ισχυρισμός της προσφεύγουσας περί ανάγκης χρήσης της τσάπας επί οκτάωρο αντί τετραώρου και χρήσης δύο φορτωτών στηρίζεται σε τεχνική λύση, που η τρίτη παρεμβαίνουσα δεν έχει επιλέξει να εφαρμόσει, η δε κοστολόγηση του κοσκινίσματος ερείδεται σε δεδομένα τρίτης επιχείρησης. Σε κάθε περίπτωση, οι προδιαληφθέντες ισχυρισμοί της προσφεύγουσας παρίστανται και αλυσιτελώς προβαλλόμενοι, καθώς θα πρέπει, για την ευδοκίμηση της προσφυγής, η δαπάνη που δεν έχει υπολογισθεί να είναι οπωσδήποτε μεγαλύτερη του κέρδους που υπολογίζει η τρίτη παρεμβαίνουσα, δηλαδή του ποσού των 124.209,80 ευρώ, προσαυξημένο μάλιστα με το σφόδρα ενδεχόμενο πριμ που αναμένει να καρπωθεί και της σχετικής αναθεώρησης.

18. Επειδή, εκ των ως άνω προκύπτει, ότι η εν θέματι προσφυγή πρέπει ν' απορριφθεί και να γίνουν δεκτές η πρώτη η δεύτερη και η τρίτη παρεμβάσεις.

19. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να καταπέσει (αρ. 363 του Ν. 4412/2016).

**Για τους λόγους αυτούς**

Απορρίπτει την εξεταζόμενη προσφυγή.

Δέχεται τις τρεις ασκηθείσες παρεμβάσεις.

Ορίζει την κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου.

**Κρίθηκαν και αποφασίστηκαν στις 30 Δεκεμβρίου 2022 και  
εκδόθηκαν στις 19 Ιανουαρίου 2023 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.**

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**

**ΓΑΡΥΦΑΛΛΙΑ ΣΚΙΑΝΗ**

**ΗΛΕΚΤΡΑ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ**